Deutsche Bank

Money Expert

Het financiële magazine voor beleggers van Deutsche Bank

Driemaandelijks
JAN-FEB-MAA 2024

Obligaties hebben hun X-factor terug
Hoelang blijven ze nog aantrekkelijk?

De vraag van 10 miljard
Hoe hertekenen demografische ontwikkelingen de wereldeconomie?

Wie herschrijft de toekomst in 2024?

V.U.: Olivier Delfosse

Een wereld in beroering

De wereld waarin we vandaag leven brengt uitdagingen met zich mee. Zoveel is zeker. We worden geconfronteerd met veranderingen die vaak onverwacht zijn, die onzekerheid veroorzaken en die niet alleen ons dagelijks leven maar ook onze toekomst beïnvloeden. Hoe lang duurt het nog voordat we een uitweg zien uit de conflicten in Oekraïne en Gaza? Hoe zal de machtsstrijd tussen de VS en China eindigen? Zijn we getuige van het einde van de globalisering? Welke impact zal de opkomst van extremistisch gedachtegoed in de politiek hebben? En dan hebben we het nog niet eens over de klimaatverandering en de gevolgen ervan op onze manier van leven ... Dit zijn allemaal vragen waarop we nog steeds geen duidelijk antwoord hebben en die ons dag na dag bezighouden.

Bovendien is het duidelijk dat al deze ontwikkelingen een directe of indirecte invloed zullen hebben op de financiële markten, met alle risico's en kansen van dien. Net daarom staan we meer dan ooit tot uw beschikking om u te helpen navigeren langsheen deze onzekerheden en kansen. Zo bieden obligaties eindelijk wat soelaas, na een ongeziene periode van negatieve rente, en bieden ze een oplossing om uw koopkracht te behouden zonder al te veel risico te nemen. Of denk aan de opkomst van artificiële intelligentie, die volgens sommigen een mogelijke recessie in de VS in 2024 kan afwenden. Ook deze ontwikkeling verdient onze volle aandacht, aangezien we mogelijk aan de vooravond van een nieuwe economische revolutie staan, die dan weer een belangrijke drijfveer voor de aandelenmarkt kan zijn. Voor al uw vragen over beleggingen, nodigen we u dan ook graag uit in een van onze Advisory Centers.

Ik wil afsluiten met een warme wens voor de feestdagen. Ik hoop dat u een vreugdevolle tijd tegemoet gaat met uw familie en geliefden. Fijne kerstdagen en een voorspoedig nieuwjaar!

Olivier Delfosse
CEO Deutsche Bank België

o.delfosse@db.com
facebook.com/deutschebankbe
twitter.com/deutschebankbe
linkedin.com/company/deutsche-bank-belgium

Colofon – Money Expert is een financieel informatietijdschrift uitgegeven door Deutsche Bank AG, Taunusanlage 12, 60325 Frankfurt am Main, Duitsland, HR Frankfurt am Main HRB nr. 30000. Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel, Marnixlaan 13-15, 1000 Brussel België, RPR Brussel, BTW BE 0418.371.094, IBAN BE03 6102 00857284, IHK D-H0AV-L0HOD-14. Concept en vorm: www.jaja.be. Fotografie: iStock, Getty Images. De informatie die het bevat vormt geen beleggingsadvies. De inhoud van dit magazine is gebaseerd op de (fiscale) wetgeving van kracht op het moment van de redactie van het magazine. Deze wetgeving kan op elk moment gewijzigd worden door de wetgever. De informatie in dit tijdschrift is opgenomen uit goede bron, maar houdt geenszins de aansprakelijkheid van Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel in. De redactie van dit magazine werd afgesloten op 13 december 2023. Indien u Money Expert niet langer wenst te ontvangen, kunt u zich uitschrijven via clienten.dienst@db.com of +32 2 551 99 34. V.U.: Olivier Delfosse

MIX
Paper from responsible sources
Papier issu de sources responsables
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C013504

44 Bang voor een demografische winter?

40 Vastgoed schenken: waarop letten?

36
Frieze en Deutsche Bank vieren partnerschap

Actualiteit

06 Economische vooruitzichten
De aanhoudende groei in Azië – en dan in het bijzonder in India – compenseert voor de vertraging in de geïndustrialiseerde landen.

10 Beleggingstrends
Voor 2024 verwachten we een opwaarts potentieel van 5 tot 10%, zowel voor Europese als Amerikaanse aandelen.

30 Omdat een goed gesprek onbetaalbaar is
Daarom blijft Deutsche Bank investeren in haar mensen en agentschappen.

32 Verkiezingskoorts
Helft van de wereld naar de stembus in 2024.

Expertise

20 Ontcijferd
Zo verschuift de economische balans van West naar Oost.

22 Farming for Climate
Deutsche Bank trekt de kar voor duurzamere landbouw.

24 Tien jaar Funds For Good
Al ruim 1.000 ondernemers kregen steun in het waarmaken van hun professionele droom.

26 Op de koffie bij Philipp Vorndran (Flossbach von Storch Invest)
“Goede bedrijven groeien mee met inflatie, goede obligaties niet”

40 Successieplanning
Hoe vastgoed schenken aan de kinderen?

44 Oud, maar niet out
Welke impact heeft de vergrijzing op de wereldeconomie?

Oplossingen

14 De beurs in uw broekzak
Aandelen verhandelen kan voortaan in uw MyBank-app.

16 Obligaties hebben hun X-factor terug
Ontdek waarom dit volgens ons hét moment is om de hogere rendementen voor langere tijd vast te leggen.

En ook

04 In het kort.

34 Deutsche Bank wint ‘Best Private Banking Solutions 2023 Belgium’.

36 Twintig jaar creatieve synergie: Deutsche Bank Global Lead Partner van Frieze Art Fair.

48 Jeugdteams Watducks zetten hun beste beentje voor.

50 Tips om u te wapenen tegen beleggingsfraude.

60 collega's nemen deel aan Ekiden

Niet minder dan tien teams van Deutsche Bank namen een paar maanden geleden deel aan de Ekiden aflossingsmarathon in Brussel. Nooit eerder verschenen zoveel medewerkers (60!) aan de start van deze ondertussen befaamde wedstrijd. Ze gaven het beste van zichzelf in een sfeervol Koning Boudewijnstadion. Deutsche Bank zorgde voor gepersonaliseerde T-shirts, goodiebags en deelde in de aanloop naar het event trainingsschema uit onder de medewerkers. Een geslaagde editie die naar meer smaakt!

Deutsche Bank op Finance Avenue

Finance Avenue, de toonaangevende beurs van De Tijd en De Belegger, lokte in november opnieuw duizenden spaarders en beleggers naar Tour & Taxis. Deutsche Bank was opnieuw van de partij, ditmaal met een grote stand in de centrale hal. Van beleidsrente tot beleggingskansen: onze collega's waren present om uiteenlopende vragen te beantwoorden van zowel bestaande cliënten als prospecten. Bezoekers aan onze stand konden ook kans maken op een gloednieuwe fiets.

Top 10

van de meest gelezen nieuwsartikels op deutschebank.be

tussen 1 september 2023
en 30 november 2023

1. Een goed moment om hogere rendementen voor langere tijd vast te leggen?
2. Rentepiek? Een gunstig moment om in obligaties te beleggen?
3. Obligaties: waarom nu?
4. Elke belegger de mogelijkheid geven om te zien wat anderen niet zien
5. Deutsche Bank verhoogt de rente op haar spaarrekening DB Silver Account
6. Licht op groen voor de energietransitie
7. Laatste renteverhoging van de ECB om inflatie te bestrijden?
8. Tijd voor een rebound?
9. De schenking van onroerend vermogen aan de kinderen
10. Ook voor de financiële markten was het een kwakkelzomer

Blijf op de hoogte

Volg alle nieuwsupdates op deutschebank.be/nieuws

Schoonmaakactie in Brussel

22 medewerkers van Deutsche Bank ruimden onlangs 269 kilogram afval op aan het Kanaal in Brussel. Daarmee werd een vervolg gebreid aan eerdere schoonmaakacties in Verviers (2021) en Gent (2022). Met deze acties beogen we meer dan alleen maar schoon te maken. Door de oevers te ontdoen van afval, wordt de omgeving ook prettiger voor de lokale bewoners en dragen we ons steentje bij aan het herstel van de biodiversiteit in de waterwegen.

Sinds november 2021 schakelde Deutsche Bank België de samenwerking met River Cleanup een versnelling hoger. Deze organisatie heeft als missie om afval uit rivieren te verwijderen voordat het de oceanen bereikt. Liefst 80% van het afval in de oceanen is namelijk afkomstig vanuit rivieren. Om vervuiling zo ver mogelijk stroomopwaarts te voorkomen, wil River Cleanup ook het bewustzijn rond de problematiek vergroten, vooral onder jongeren.

Ons partnerschap heeft al bijgedragen aan het verwijderen van 60.000 kg plastic uit waterwegen. Hoewel dit al een mooie mijlpaal is, blijft Deutsche Bank zich verder inzetten voor een duurzamere toekomst.

Uw rapport van Money Expert

Ruim 1.250 lezers gaven enkele maanden geleden hun mening over Money Expert. Een mooie respons, waar we uitermate blij om zijn. Uw feedback is van grote waarde!

In vergelijking met het vorige lezersonderzoek (2018) gingen de resultaten er opnieuw op vooruit. 51% van de lezers leest minstens de helft van het magazine. Jullie geven aan dat Money Expert betrouwbare (score van 90%) en bruikbare (90%) informatie bevat en nieuwe ideeën en inzichten brengt (77%). Ook de kwaliteit van de beelden en de aantrekkelijkheid van de vormgeving kon op een overweldigende positieve respons rekenen.

Het onderzoek leert dat de doorsnee lezer het magazine erg apprecieert. Dat neemt niet weg dat we elk verbeterpunt meenemen om Money Expert nog meer aan te sluiten bij wat u belangrijk vindt en u interesseert. Dit magazine is er speciaal voor u. Daarom horen we altijd graag uw mening.

Vertrouwde gezichten, nieuwe rollen in Advisory Centers

Jérémy De Moor volgt vanaf januari Anne-Sophie Delcorps op als directeur van het Advisory Center in Namen. Jérémy is een doorgewinterde Personal Advisor met jarenlange ervaring bij Deutsche Bank. Anne-Sophie zal op haar beurt de leiding op zich nemen over onze Advisory Centers in Bergen en Doornik. Deze wissels onderstrepen onze inzet om onze talenten te blijven stimuleren en ontwikkelen.

Voor de Federal Reserve (Fed) zijn de normaliserende arbeidsmarkt en lagere inflatie een opsteker

Wereldeconomie in de remmen, niet uit de bocht

De hoge beleidsrente drukt niet alleen de inflatie lager, maar remt ook de economische groei af. Hoewel de bedrijvigheid slabakt en de geopolitieke kruidvaten blijven smeulen, ligt een wereldwijde recessie volgens ons lang niet op tafel. De aanhoudende groei in Azië - en dan in het bijzonder in India - zou moeten compenseren voor de vertraging in de geïndustrialiseerde landen.

Verenigde Staten: tijd om wat stoom af te laten

De Amerikaanse economie bleef in het derde kwartaal verder boomen, met een bbp-groei op jaarbasis van 5,2%. Hoge rente, geopolitieke zorgen of dalende spaarbuffers? De man in Main Street liet het niet aan zijn hart komen, mede dankzij de gezonde arbeidsmarkt. De doorsnee Amerikaan zag het geld binnenrollen, en hield zich niet in om het weer naar buiten te laten rollen. Dit weerspiegelde zich niet alleen in de toename van de consumptie van goederen, maar ook in een significante stijging in uitgaven aan vrijetijdsactiviteiten (concerten, snoepreisjes ...).

Ondanks het sterke economische momentum, liggen de kaarten vandaag iets anders dan een paar maanden geleden. De arbeidsmarkt staat niet langer roodgloeiend en ook de inflatie is wat gekoeld. Omdat de spaaroverschotten van gezinnen – opgebouwd tijdens de pandemie – verder zullen slinken, er een einde kwam aan het betalingsuitstel van studentenleningen en de algemene financieringsvoorwaarden verscherpen, verwachten we dat de consument in 2024 vaker de knip op de portemonnee zal houden. Voorlopige cijfers van het vierde kwartaal bevestigen die trend. De strengere kredietvoorwaarden zouden ook de bedrijfsinvesteringen moeten afremmen. We verwachten daarom een vertraging de komende kwartalen. Voor 2024 gaan we uit van een groei van 0,8%, na een meer dan degelijke groei van 2,3% in 2023. Hoewel het ons basisscenario is, valt nog te bezien of de economie effectief zacht zal landen. Een milde recessie valt a priori niet uit te sluiten.

Voor de Federal Reserve (Fed) zijn de normaliserende arbeidsmarkt en lagere inflatie een opsteker. Alleen: er is nog een lange weg te gaan om de inflatie weer rond de 2% te krijgen. Hoewel de Fed haar serie van renteverhogingen heeft afgerond (de beleidsrente ligt tussen 5,25% en 5,50%), betekent dit niet dat we al meteen aan renteverlagingen hoeven te denken. Vooraleer dat kan, zullen de cijfers ook moeten aantonen dat de inflatie verder matigt. We verwachten dat een eerste renteknip pas voor midden 2024 zal zijn.

Eurozone: meer schwung nodig

De economie in de eurozone ging de afgelopen kwartalen in sluimerstand. Na de nulgroei in het tweede kwartaal, kromp de economie lichtjes in het derde kwartaal (-0,1%). De strengere financieringsvoorwaarden en de stijgende kredietkosten drukken

→

China zou maatregelen blijven nemen om zijn vastgoedsector te stabiliseren en de groei weer op gang te krijgen

→ steeds verder op de activiteitsgraad, in het bijzonder op investeringen en de bouwsector. De zwakke wereldwijde vraag is een bijkomende domper voor de exportgerichte sectoren. Het sentiment in de verwerkende industrie en de dienstensector is onderkoeld en de verschillende inkoopmanagersindices wijzen erop dat de economie op korte termijn waarschijnlijk zwak blijft of zelfs een technische recessie zal doormaken (twee opeenvolgende kwartalen van krimp).

We verwachten voor 2024 een bescheiden groei, maar een (scherpe) recessie lijkt weinig waarschijnlijk.

Groeivooruitzichten 2023 – 2024

(reële bbp-groei, %)

	2023	2024
Wereld	3,0 (+0,1)*	2,8 (+0,1)
Verenigde Staten	2,3 (+0,3)	0,8 (+0,4)
Eurozone	0,7 (-0,1)	0,7 (-0,2)
Verenigd Koninkrijk	0,5 (+0,2)	0,6 (-0,1)
Japan	2,1	1,0 (-0,1)
China	5,2 (+0,4)	4,7 (+0,2)
India	6,4 (+0,2)	6,2
Brazilië	3,0	1,5
Rusland	2,0 (+1,0)	1,5

Bron: Deutsche Bank Wealth Management, november 2023
*Op- en neerwaartse herzieningen tegenover oktober 2023

De particuliere consumptie zou moeten profiteren van de stijging van het reële beschikbare inkomen, dankzij de relatief dynamische arbeidsmarkt en de verdere daling van de inflatie. De export zou uiteindelijk ook moeten meesurfen met het herstel van de buitenlandse vraag. Daarnaast zou het herstelplan Next Generation EU, dat in 2021 werd uitgerold om de concurrentiekracht te verbeteren en de groene en digitale transitie te financieren, geleidelijk aan een positieve impact moeten krijgen op de economie.

Gezien het anemische economische klimaat en de sterke daling van de inflatie de afgelopen maanden (tot het laagste peil in 2 jaar), stopte de Europese Centrale Bank (ECB) met het opkrikken van haar belangrijkste rentevoeten; de depositorente ligt momenteel op 4%. De ECB zal de rente waarschijnlijk nog een poos op het huidige niveau houden totdat de inflatiedruk verder afneemt en de inflatiedoelstelling van 2% in zicht komt. Zoals de Fed, verwachten we momenteel niet dat de ECB de rente zal verlagen voor midden 2024.

Japan: groei boven zijn potentieel

Na een denderend eerste halfjaar zwakte de Japanse economie in het derde kwartaal zoals verwacht af (-0,5% tegenover het tweede kwartaal). De opleving na het opheffen van de restricties liep op zijn laatste benen, en zowel de binnenlandse vraag als de export namen af. Door de hoge inflatie hield de doorsnee Japanner de portefeuille de jongste tijd ook dicht. Ondanks de terugval dikte het Japanse bbp het afgelopen jaar wel meer dan 2% aan, en dat is beter dan verwacht.

Om de vlam in de pan te houden, kondigde de regering een omvangrijk stimuleringsplan van 17.000 miljard yen aan (ruim 105 miljard euro). Onder meer door een verlaging van de inkomstenbelasting en verdere ingrepen om de energieprijzen te drukken, wil de regering de koopkracht van huishoudens ondersteunen en de groei stimuleren. Andere werkpunten zijn het opvoeren van de binnenlandse chipproductie en verdere investeringen in de groene transitie en infrastructuur. De regering wil ook dat de lonen (vooral in kleine en middelgrote ondernemingen) verder stijgen, omdat dit een sterke hefboom kan zijn voor de Japanse economie. Daarnaast zal de Bank of Japan volgens ons voorzichtig blijven bij het normaliseren van haar monetaire beleid om het herstel niet in gevaar te brengen, en zal ze waarschijnlijk een heel flexibel beleid aanhouden.

Al deze factoren samen zouden de Japanse economie in staat moeten stellen om te blijven groeien aan een tempo dat haar potentieel overstijgt, met een verwachte groei rond 1% in 2024.

China: klaar om uit het dal te klimmen?

Een jaar na de heropening is het herstel in China nog steeds niet 100% op dreef gekomen. De voorbije twee jaren bedroeg de groei 'slechts' 4,1%. Dat is aanzienlijk lager dan de >6% groei die we voordien gewoon waren. De Chinese economie draait lang niet op volle

capaciteit. De arbeidsmarkt is niet in beste doen, de vraag naar financiering zit in het slop en China flirt met deflatie. Door de strubbelingen in de vastgoedsector en de scherpe daling van de inflatie is er een vicieuze cirkel ontstaan tussen de consumentenbestedingen, de bedrijfswinsten en de verwachte omzet- en prijsverwachtingen. Er is een positieve schok nodig om uit die cirkel te komen.

Alleen de overheid kan de economie weer op gang krijgen door een krachtiger en gecoördineerd beleid. We gaan ervan uit dat de regering zich (meer) zal inzetten, en een doelstelling van 'meer dan 4,5% groei' zal voorzien voor 2024. Budgettaire expansie is het meest effectieve beleidsinstrument om de vraag te stimuleren en de prijzen op te drijven in de huidige omgeving van relatief lage groei en lage inflatie. De regering heeft in het derde kwartaal alvast haar begrotingsbeleid gewijzigd door de uitgaven te versnellen en regionale en lokale overheden te helpen met hun schuldproblemen. Recent kondigde ze ook verdere stimuli voor investeringen in infrastructuur en woningbouw aan, en nieuwe initiatieven om de wankelende vastgoedontwikkelaars te ondersteunen.

India: volle kracht vooruit

De Indiase economie etaleerde tot nu toe een opmerkelijke veerkracht. Volgens onze huidige prognoses zal de bbp-groei in 2023 zo'n 6,4% bedragen, wat hoger is dan de prognose van 6% die we vorig jaar rond deze tijd maakten. Deze onverwachte groei werd aangedreven door een sterkere industriële activiteit, die ook aantoont dat India voordeel haalt uit de herschikking van de toeleveringsketens en een steeds grotere speler wordt in de globale economie.

Hoewel de groei in 2023 sterker bleek dan verwacht, zal de vaart vanaf 2024 wellicht iets afnemen. Dat komt door de vertraagde impact van de verstrakking van het monetaire beleid en het wegebben van de binnenlandse inhaalvraag. Ook de wereldwijde groeivertraging zou India parten kunnen spelen. Tot slot kunnen ook weersgerelateerde factoren (o.a. El Niño) problemen zaaien in de landbouwsector. Volgens ons zal India niettemin nog steeds een groei van meer dan 6% kunnen voorschotelen in 2024, en daardoor zijn status als snelst groeiende economie ter wereld bevestigen. —

De prognoses in dit artikel zijn gebaseerd op veronderstellingen, ramingen, meningen en hypothetische modellen van Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel die onjuist kunnen blijken te zijn en dienen alleen ter illustratie. Dit artikel en de informatie die het bevat vormen geen beleggingsadvies.

Beleggingsproducten zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel omhoog als omlaag evolueren en de kans bestaat dat de belegger het bedrag van zijn belegging niet recupereert. Elke beleggingsbeslissing dient in overeenstemming te zijn met het Financial ID (beleggersprofiel) van de cliënt.

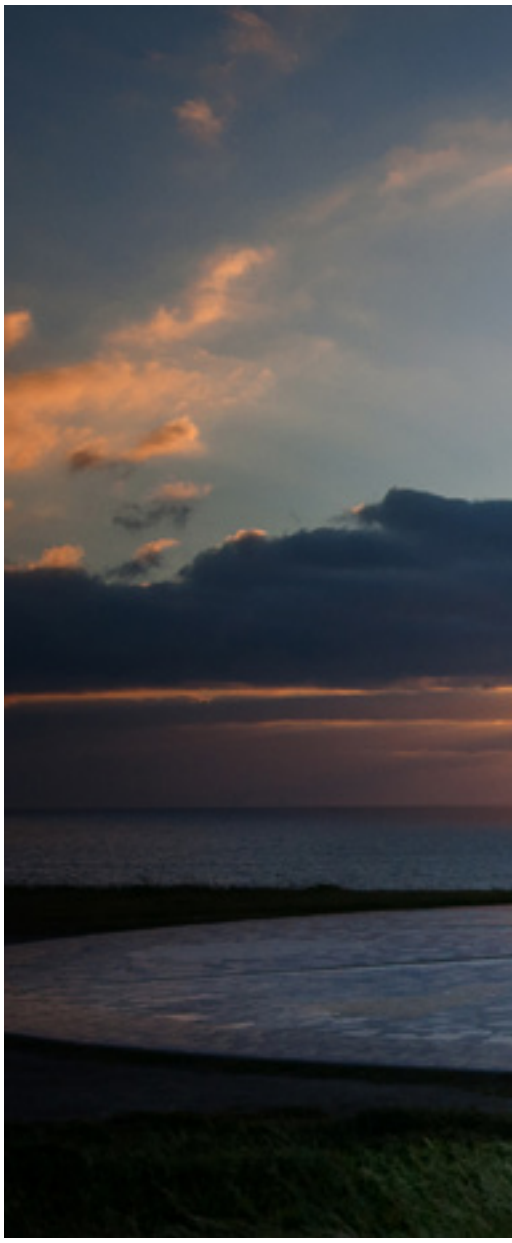

Navigeren tussen optimisme en realisme

Beter dan verwacht. Veel beter dan verwacht zelfs. Zo kunnen we het beursparcours van 2023 samenvatten. Ook voor 2024 zien de kaarten er momenteel gunstig uit: we voorzien een opwaarts potentieel van 5 tot 10% voor zowel Europese als Amerikaanse aandelen, al kan de rit hobbelig worden. In het obligatiesegment lijkt het dan weer hoog tijd om het resterende laaghangend fruit te plukken.

2023 startte met meer onzekerheden dan zekerheden. De centrale banken hadden de beleidsrente al in 2022 stevig verhoogd – zowel obligaties als aandelen incasseerden hierdoor klappen – maar waren door de hardnekkige inflatie nog lang niet klaar met hun huiswerk. Bovendien leek alles op dat moment erop te wijzen dat de eurozone en de VS op een (milde) recessie zouden afstevenen.

Met de maanden die verstreken, kwam er nog een handvol kopzorgen bij. Het verwachte vuurwerk in China na de heropening werd een non-event, terwijl het geopolitiek armgeworstel met de VS een nieuwe ronde inging. De markten kregen ook een regionale bankencrisis te verteren in de VS, en in het anders zo rustige Zwitserland was er voor het getergde Credit Suisse geen andere uitweg dan een *shotgun marriage* met UBS aan te gaan. Tussen eind juli en eind oktober passeerde er ook nog eens een marktcorrectie (-10%) de revue. En tot slot kwam er in oktober de vrees bij dat het conflict tussen Israël en Palestina het Midden-Oosten in lichterlaaie kon zetten.

(Bijna) alles in het groen

Ondanks al dit slechte nieuws eindigen de beurzen het jaar stevig in het groen. De S&P 500 lapte er 20,95% bij, de Nasdaq 38,86%, de Euro Stoxx 50 19,57%, en de Nikkei 25,86%. De groeilanden waren de enige groep die het wat liet afweten; de MSCI Emerging Markets Index bleef dit jaar steken op 2,11% (situatie op 12/12/2023).

De belangrijkste redenen voor de beter dan verwachte prestaties? De oersterke arbeidsmarkt, een gretige Amerikaanse consument die de economie bleef stutten én de doorbraak in artificiële

intelligentie. Hoewel AI vandaag nog niet massief bijdraagt aan de omzet en winsten van (tech-)bedrijven, kochten beleggers wel al hun ticket voor de toekomst. Vooral de prestaties van de zogenaamde *magnificent 7*[1] trokken de markten in de VS hoger. In Europa bleven de prestaties iets bescheidener, en waren ze meer gebalanceerd over de verschillende sectoren.

Hoewel de aandelenmarkten goed presteerden, zal 2023 vooral de geschiedenisboeken ingaan als het jaar waarin beleggers eindelijk weer aantrekkelijke reële rendementen konden behalen, zelfs in de defensieve hoeken van de obligatiemarkt.

Wat brengt 2024?

Zoals de kaarten vandaag liggen, worden de markten vooral aangedreven door de dalende inflatieverwachtingen. Dalende inflatie betekent dat een of meerdere renteknips steeds waarschijnlijker worden. Het huidige klimaat – de hoge rente en de verwachting dat die binnen redelijke termijn zal dalen – biedt op dit moment zowel opportuniteiten voor aandelen als obligaties. Maar verwachtingen kunnen natuurlijk snel wijzigen, en er kan altijd een zwarte zwaan achter de hoek loeren. Bovendien wordt 2024 een pittig verkiezingsjaar (zie ook pagina 32). Vandaar: beleggers mogen op dit moment positief zijn, maar laten de roze bril voorlopig beter in de kast liggen.

Met hun aantrekkelijke reële rendementen waren obligaties in 2023 dé sterren van de beursvloer. Dat zullen ze nog eventjes blijven, maar ook niet eeuwig

→

→ Heel wat signalen wijzen erop dat de wereldeconomie vertraagt, en we dus zullen 'landen'. De vraag blijft echter wanneer en hoe zacht of hard de landing zal zijn. Niet landen blijft natuurlijk ook een mogelijkheid; maar om zo'n stunt te doen, moet de Amerikaanse consument stevig blijven consumeren en moet China weer aan kracht winnen. In ons basisscenario gaan we daarom eerder uit van een zachte landing, eventueel een milde recessie, maar we sluiten niet uit dat enkele stevige rukwinden de situatie zullen bemoeilijken.

Onze prognoses voor het rentebeleid zijn iets voorzichtiger dan de markt incalculeert. We voorzien dat de Europese Centrale Bank en Federal Reserve in 2024 drie renteknips zullen doorvoeren, terwijl de markten er momenteel vier inprijzen.

Obligaties: een no-brainer?

Met hun aantrekkelijke reële rendementen waren obligaties in 2023 dé sterren van de beursvloer. Dat zullen ze nog eventjes blijven, maar ook niet eeuwig. Het moment is nu, want de aantrekkelijkste opportuniteiten kunnen snel weer van de radar verdwijnen. De rente zal volgens ons weliswaar nog langere tijd hoger blijven (4,2% voor Amerikaanse staatsobligatie op 10 jaar en 2,7% voor Duitse staatsobligaties op 10 jaar – prognoses voor eind 2024), maar hoe sneller de markten vooruit lopen op een dalende beleidsrente, hoe sneller de piekrendementen als sneeuw voor de zon zullen verdwijnen.

Zowel overheidsobligaties als bedrijfsobligaties kunnen ons bekoren, maar bedrijfsobligaties dragen nog meer onze voorkeur weg, omdat ze meer opbrengen en omdat de bedrijfsprestaties solide zijn. In het bijzonder Investment Grade-bedrijfsobligaties[2] zijn volgens ons de beste keuze omdat ze kwaliteit en rendement combineren. Een uitgebreide analyse vindt u vanaf pagina 16.

Aandelen: Go West

Hoewel obligaties momenteel erg aantrekkelijk zijn, betekent het niet dat aandelen het vijfde wiel

In de huidige omstandigheden genieten de ontwikkelde markten (VS en eurozone) onze voorkeur boven de groeimarkten. Op kortere termijn kan vooral de VS ons bekoren, omdat deze regio traditioneel beter presteert dan andere bij een economische groeivertraging

van de portefeuille zijn geworden. Integendeel, aandelen blijven op lange termijn nog steeds de onbetwiste groeimotor. Een daling van de beleidsrente – wat we effectief in 2024 verwachten – is positief voor risicovollere activa zoals aandelen. Daarbij verwachten we dat de bedrijfswinstgroei zal herstellen in 2024 (+6-7% in de eurozone en +10% in de VS).

In de huidige omstandigheden genieten de ontwikkelde markten (VS en eurozone) onze voorkeur boven de groeimarkten. Op kortere termijn kan vooral de VS ons bekoren, omdat deze regio traditioneel beter presteert dan andere bij een economische groeivertraging. Zodra de economie weer aantrekt, adviseren we om de balans meer richting de eurozone te laten overhellen. Onze regio heeft namelijk sterkere opwaartse troeven bij een aantrekkende economische groei. Daarenboven is de waardering van Europese aandelen momenteel erg laag, zowel tegenover het eigen tienjarige gemiddelde als tegenover Amerikaanse aandelen. We zien een opwaarts potentieel van 5 tot 10% voor zowel Europa als de VS in 2024, maar raden beleggers aan een winddichte jas aan te trekken omdat we ons geregeld aan een stormpje kunnen verwachten, ook bij een 'zachte' landing.

Voor de groeilanden lopen we momenteel minder warm. In deze diverse groep heeft China het grootste gewicht en daar is de markt – na een klim van 50% tussen november 2022 en januari 2023 – een groot deel van die winst kwijtgespeeld. De belangrijke vastgoedsector (de doorsnee Chinees heeft een groot deel van zijn vermogen in bakstenen zitten) is nog steeds een zorgenkind. Hoewel de overheid al een aantal maatregelen nam, zijn die op dit moment nog onvoldoende om het vertrouwen te herstellen. Chinese aandelen noteren aan bradeerprijzen, maar er zijn eerst betere vooruitzichten nodig om in te stappen.

Welke aandelen?

Voor de VS kijken we vooral naar technologie-aandelen, want die blijven goede cijfers voorleggen. In 2023 was er slechts een handvol bedrijven die een buitengewone koerswinst boekte door de belangstelling voor AI (zijnde producenten van chips voor AI). Voor 2024 kunnen we ook een toenemende positieve impact beginnen verwachten bij bedrijven die op de volgende schakel in de value chain opereren (concrete toepassingen van AI etc.) Wie wil beleggen in techaandelen, moet wel begrijpen dat de rit behoorlijk wild kan zijn. Ter herinnering: de Nasdaq dook -33% in 2022 om in 2023 38,86% te klimmen (situatie op 12/12/2023).

In de eurozone schuiven we eerder cyclische sectoren naar voren, zoals banken en industriële spelers. In het bijzonder bedrijven die producten en diensten leveren om de groene transitie te faciliteren, genieten onze voorkeur omdat Europa en andere regio's hier stevige budgetten voor opentrekken. Op langere termijn blijven we ook een boontje hebben voor defensieve sectoren zoals gezondheidszorg en infrastructuur. Zij lieten het wat afweten in 2023, maar hun potentieel op lange termijn blijft volgens ons onbetwist.

De prognoses in dit artikel zijn gebaseerd op veronderstellingen, ramingen, meningen en hypothetische modellen van Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel die onjuist kunnen blijken te zijn en dienen alleen ter illustratie. Dit artikel en de informatie die het bevat vormen geen beleggingsadvies.

Beleggingsproducten zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel omhoog als omlaag evolueren en de kans bestaat dat de belegger het bedrag van zijn belegging niet recupereert. Elke beleggingsbeslissing dient in overeenstemming te zijn met het Financial ID (beleggersprofiel) van de cliënt.

[1] Alphabet, Amazon, Apple, Meta, Microsoft, Nvidia & Tesla
[2] 'Investment Grade'-obligaties zijn obligaties van uitgevers waarvan de financiële situatie als solide wordt beschouwd. Ze hebben een rating van AAA tot BBB- bij Standard & Poor's, of een equivalente rating bij Moody's of Fitch. Hoe hoger de rating, hoe groter de kans dat de belegger op de eindvervaldag wordt terugbetaald door de uitgever (behalve bij faillissement).
[3] Bron: Bloomberg Finance L.P.

De beurs in uw broekzak

Nieuw: verhandel aandelen in uw MyBank-app

Aandelen aankopen of verkopen? Dat kan voortaan ook met uw smartphone of tablet.

1 Hoe kan ik aandelen verhandelen op mijn smartphone of tablet?[1]

Wil u een aandeel aankopen? Open de MyBank-app[2] en log in. Ga in het menu naar 'Beleggingen'. Zodra u uw portefeuille geopend heeft, selecteert u 'Aandeel aankopen' en voert u een zoekopdracht uit om het gewenste aandeel te vinden en uw order te plaatsen.

Om een aandeel te verkopen gaat u in het menu eveneens naar 'Beleggingen'. Tik in het 'Portefeuilleoverzicht' op 'Groei' en selecteer in uw overzicht het aandeel dat u wil verkopen.

Zijn deze functies nog niet beschikbaar in uw MyBank-app? Ga naar de App Store of Google Play om uw app te updaten.

Heeft u de MyBank-app nog niet? Download hem gratis, eveneens via de App Store of via Google Play. U kan de QR-code rechtsonder dit artikel scannen of zoeken op *MyBank Belgium*. Gebruikt u de app voor de eerste keer, dan heeft u eenmalig uw Online Banking gebruikersnaam en digipass nodig. Als u die nog niet heeft, dan kan u die eenvoudig aanvragen op deutschebank.be/selfservice.

2 Op welke markten kan ik handelen?

Van Euronext Brussel tot de New York Stock Exchange. En van NASDAQ tot de Tokyo Stock Exchange: in de MyBank-app kan u aandelen aankopen en verkopen op 35 markten in Europa, Noord-Amerika en Azië (plus Australië). Alle belangrijke markten zijn vertegenwoordigd[3].

De bied- en laatprijzen worden met 15 minuten vertraging weergegeven. Als u de jongste drie maanden een order uitvoerde op Euronext (Brussel, Parijs, Amsterdam, Milaan, Oslo, Lissabon of Dublin) dan ziet u de aandelenkoersen op Euronext in realtime.

3 Kan ik ook andere beleggingsoplossingen in de app (ver)kopen?

Momenteel is het enkel mogelijk om aandelen te verhandelen in de app. In een volgende fase komen daar trackers (ETF's) en beleggingsfondsen[4] bij. U kan uiteraard via Online Banking obligaties, trackers, fondsen en andere beleggingsproducten aan- of verkopen. Surf daarvoor naar onlinebanking.deutschebank.be en klik op de knop 'Online Banking' in de rechterbovenhoek.

4 Welke type orders kan ik invoeren?

U kan zowel markt-, limiet-, stop-loss- als stop-limiet-orders opgeven in de app.

- **Marktorder:** u (ver)koopt direct tegen de actuele marktprijs.
- **Limietorder:** u (ver)koopt pas als een aandeel een bepaalde prijs bereikt.
- **Stop-loss order:** u verkoopt automatisch als een aandeel onder een bepaalde prijs daalt.
- **Stop-limiet order:** dit is een combinatie van een stop-loss en een limietorder. U stelt twee prijzen in: een stopprijs en een limietprijs. Als de stopprijs wordt bereikt, wordt uw order een limietorder om te (ver)kopen tegen de limietprijs of beter.

5 Welke tarieven gelden er?

De tarieven zijn identiek aan Online Banking, en starten vanaf 5,03 euro voor DB Personal- en Private Banking-cliënten. Meer info over de tarieven en een vergelijking met andere banken vindt u op deutschebank.be/aandelen.

6 Waar vind ik een overzicht van mijn lopende orders?

Open de MyBank-app en log in. Ga in het menu naar 'Beleggingen'. Zodra uw portefeuille geopend is, selecteert u 'Beheer van uw orders'. In het overzicht vindt u niet alleen de lopende orders die u in de app invoerde. U ziet ook de eventuele lopende orders die u in Online Banking invoerde of telefonisch doorgaf (ook voor andere effecten zoals trackers en obligaties). In het overzicht kan u eveneens de historiek van uw uitgevoerde orders bekijken.

7 En wat met de veiligheid?

Hoewel het heel eenvoudig is om transacties uit te voeren in de app, blijft dezelfde hoge standaard van veiligheid van kracht. Als u aandelen heeft verkocht en u wil het geld overschrijven naar een externe rekening, dan zal u zich altijd bijkomend moeten authenticeren met uw digipass of persoonlijke pincode. Dezelfde strenge veiligheidsmechanismen zijn dus van kracht, terwijl het veel makkelijker wordt om aandelen te verhandelen waar en wanneer u dat wil.

8 Kan ik nog steeds in Online Banking of telefonisch aandelen (ver)kopen?

Ja, u kan nog steeds aandelenorders plaatsen in Online Banking, of door te bellen naar onze Equity Desk op 078 152 142 (van maandag tot vrijdag tussen 9 en 19 uur). De nieuwe mogelijkheden in MyBank zijn er om uw gebruikservaring te verbeteren, niet ter vervanging van bestaande services. Op die manier kan u voortaan eenvoudig en snel transacties uitvoeren, zonder in te loggen op uw computer of zonder te telefoneren.

9 Wat als ik nog vragen heb?

Ondervindt u een technisch probleem of heeft u een bijkomende vraag over de MyBank-app? We helpen u graag verder. Bel naar 078 155 152 (maandag tot vrijdag van 9 tot 21 uur, en in het weekend van 9 tot 17 uur) en we staan u met plezier bij. —

Ontdek alles over de MyBank-app door de QR-code hiernaast te scannen

[1] Deutsche Bank België biedt geen koop- en verkoopadviezen voor individuele aandelen.
[2] De mobiele app van Deutsche Bank AG, bijkantoor Brussel.
[3] U kan de 'Lijst van de voornaamste gereglementeerde markten' terugvinden in de MiFID-brochure onder hoofdstuk 13 'Beleid inzake optimale uitvoering van orders', beschikbaar op deutschebank.be/mifid.
[4] De term 'fonds' is de gebruikelijke benaming voor een Instelling voor Collectieve Beleggingen (ICB), die kan bestaan onder het statuut van een ICBE (UCITS) of een AICB (niet-UCITS), en die diverse rechtsvormen kan aannemen (bevek, GBF enz.). Een ICB kan compartimenten bevatten. De fondsen zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel stijgen als dalen en mogelijk krijgen beleggers het bedrag van hun belegging niet terug.

FEDERAL RESER
LE17947024 F
E5
VE NOTE
THIS NOTE IS LEGAL TENDER
FRANKLIN

Obligaties hebben hun X-factor terug

Sommige zaken veranderen nooit: de eeuwige zoektocht naar verloren sokken in de was, of het mysterie waarom u altijd in de langzaamste rij lijkt te staan. Andere zaken zijn dan weer wél van voorbijgaande aard. Zoals de hogere rendementen op obligaties. Ontdek waarom dit volgens ons hét moment is om ze voor langere tijd vast te leggen.

We komen uit een verloren decennium voor obligatiebeleggers. Heel die tijd hielden de centrale banken de beleidsrente tegen de nulgrens gedrukt. En dat in een poging om de economie aan te zwengelen en de inflatie op te krikken in de nasleep van de financiële crisis.

Als gevolg van dat jarenlange nulrentebeleid werd het traditionele verdienmodel van obligaties helemaal uitgehold. Waar beleggers ooit konden rekenen op degelijke, voorspelbare rendementen uit vastrentende effecten, zagen ze een bijna nul- of negatief rendement na inflatie. Met de jaren zakten de obligatiemarkten dan ook weg in een diepe winterslaap, met rendementen die nauwelijks konden prikkelen.

Armageddon in de obligatiemarkt

In hun zoektocht naar beleggingen met een polsslag, zat er voor veel beleggers weinig anders op dan zich te wenden tot risicovollere activaklassen. Vooral aandelen ontpopten zich tot hét alternatief in een wereld waarin obligaties synoniem stonden voor stagnatie. Zo verdrievoudigde de S&P 500 tussen 2010 en 2020. Wie toch nog in obligaties belegd bleef, zag zijn koopkracht jaar na jaar verdampen.

Het grootste venijn voor obligatiebeleggers zat echter in de staart. In 2022 schakelden de centrale banken namelijk van achteruit naar vierde versnelling door de beleidsrente aan een verschroeiend tempo te verhogen. Wie op dat moment in obligaties was belegd, zag zijn nauwelijks of niet-renderend schuldpapier ook nog eens in waarde kelderen. Een ware *bondageddon*.

Ter opfrissing: obligaties hebben een vaste nominale waarde en een vaste rente (coupon). Als de marktrente stijgt, worden bestaande obligaties met een lagere rente minder aantrekkelijk voor beleggers. Dit leidt tot een daling van de marktprijs van deze obligaties. De reden hiervoor is dat wanneer obligaties worden uitgegeven met een hogere rente, de obligaties met een lagere coupon in waarde dalen om competitief te blijven.

Van woestijn naar vruchtbare akker

2022 was een annus horribilis voor obligatiebeleggers die zich al die jaren aan vastrentende effecten hadden vastgeklampt. Voor nieuwe kopers op de obligatiemarkt werd het rendement sinds 2022 wél aantrekkelijker. Dit komt omdat zij secundaire obligaties konden kopen tegen een lagere prijs, maar wel de volledige nominale waarde terugkrijgen op de vervaldatum, plus een coupon gedurende de looptijd (ze kunnen natuurlijk ook intekenen op nieuw uitgegeven obligaties).

Voor de 'flexibele' belegger luidde 2022 dus een positief hoofdstuk in. Na een decennium van droogte, kon er stilaan weer naar opportuniteiten gevist worden in het obligatiesegment. En die opportuniteiten kwamen sneller bovendrijven dan verwacht. Want sinds de Federal Reserve in maart 2022 en de Europese Centrale Bank in juli 2022 de beleidsrente begonnen te verhogen, steeg het rendement op obligaties fors. Heel fors zelfs. Zo staat het rendement op Investment Grade-bedrijfsobligaties[1] in euro vandaag op het hoogste peil sinds 2011.

Langer op een hoger niveau?

Alles heeft er de schijn van dat het huidige rendement op obligaties nog een poos (maar ook niet eeuwig – zie verder) op een hoog niveau zal blijven. Daar zijn verschillende verklaringen voor. Behalve de beleidsrente opkrikken, beëindigden de meeste grote centrale banken hun opkoopprogramma's voor obligaties; sommige begonnen ook met de afbouw van hun obligatieportefeuilles. En een hoger aanbod →

Drie redenen om nu aan boord te gaan

Het afgelopen halfjaar bood al interessante instapmomenten voor wie zijn portefeuille met obligaties wil aanvullen. Maar vandaag staan álle lichten op groen:

1 U kan de huidige, aantrekkelijke rendementen op langere termijn betonneren door nu een deel van uw vermogen structureel te beleggen in obligaties.

2 U kan met een beperkt risico de inflatie proberen te verslaan door te beleggen in obligaties. Obligaties met een (middel)lange looptijd kunnen momenteel een rendement opleveren dat mooi boven de inflatieverwachtingen op dezelfde termijn ligt.

3 Het rendement op obligaties is dermate aantrekkelijk dat u niet langer hoeft te opteren voor obligaties met een lange looptijd (pakweg 10 jaar). Ook met korte tot middellange looptijden (tot ongeveer 6 jaar) kan u momenteel aantrekkelijke rendementen vastklikken.

→ voor de markt om te absorberen, drukt op de koers en heeft tot gevolg dat de hoge rente verder ondersteund wordt.

De jongste jaren wordt de situatie nog eens extra bemoeilijkt door de sterk presterende Amerikaanse economie. De VS is de grootste economie ter wereld, en heeft dan ook een grote invloed op het globale economische plaatje en de financiële markten. Stevige groeicijfers betekenen echter dat de inflatie hoger kan blijven, waardoor ook de beleidsrente hoger moet blijven. Op die manier is het renteniveau op Amerikaans staatspapier met een looptijd van 10 jaar gestegen van een dieptepunt van 0,5% in 2020 tot ongeveer 4,5% eind 2023[2].

Daarbij komt dat het Amerikaanse ministerie van Financiën extra obligaties zal moeten uitgeven om haar hoge overheidstekort te financieren. Schattingen wijzen zelfs op een gemiddelde toename van 23% in de omvang van de uitgifte van staatsobligaties voor alle looptijden in 2024[3]. Opnieuw betekent dit dat er meer obligaties op de markt komen om te absorberen. Een bijkomende zorg is dat Japanse beleggers – traditioneel gretige kopers van Amerikaans staatspapier – steeds meer obligaties uit eigen land kopen en dus kapitaal repatriëren. Dat komt omdat Japanse obligaties voor hen een stuk aantrekkelijker werden dan Amerikaanse, na afdekking van het wisselkoersrisico.

De huidige hoge rendementen blijven niet eeuwig duren

Er zijn echter niet alleen opwaartse krachten aan het werk. Want hoewel we verwachten dat centrale banken de rente nog enige tijd hoog zullen houden, voorzien we ook geen belangrijke verdere verhogingen van de beleidsrente meer. Integendeel, de krachten die de rente naar beneden kunnen duwen, stapelen zich stilaan op. Zo zal de economische groei in de VS op korte termijn waarschijnlijk vertragen, met name door strengere financieringsvoorwaarden, een krimpend spaaroverschot bij gezinnen en de hervatting van de aflossing van studieleningen. We verwachten bovendien mogelijk een milde recessie in de VS, gevolgd door een gematigd herstel. Bijkomend spelen de geopolitieke gebeurtenissen in de achtergrond mee, waaronder het conflict in het Midden-Oosten. In tijden van grotere onzekerheid geven beleggers de voorkeur aan Amerikaanse en Duitse staatsobligaties vanwege hun relatieve veiligheid. En ook dat kan het rendement naar beneden trekken.

Window of opportunity?

Sinds 2022 is het algemene renteniveau al spectaculair gestegen. Door de hardnekkige inflatie kan dat hoge renteniveau voor langer aangehouden worden, maar de piek is volgens ons hoogstwaarschijnlijk bereikt. Ervan uitgaande dat het beleid van de centrale banken zijn vruchten afwerpt, zouden ze vanaf de tweede jaarhelft van 2024 – wanneer de inflatie onder controle is – de rente weer kunnen verlagen om de economische groei aan te zwengelen. Dit zal op zijn beurt waarschijnlijk leiden tot een daling van de langetermijnrente.

De huidige periode lijkt dan ook een uitgelezen kans voor beleggers om het obligatiegedeelte van hun portefeuille verder aan te vullen en de hogere rendementen voor een langere periode vast te leggen. Waar de obligatiebelegger jarenlang vruchteloos naar op zoek was, is sinds enige tijd weer beschikbaar: een positief en degelijk nominaal rendement (= rendement voor inflatie). Zo degelijk zelfs dat we voor het eerst sinds de start van de financiële crisis in 2008 kunnen stellen dat obligaties vandaag aantrekkelijk zouden kunnen zijn voor nagenoeg elk type belegger.

Wij zien een uitgelezen kans voor beleggers om het obligatiegedeelte van hun portefeuille aan te vullen en hogere rendementen voor een langere periode vast te leggen

Met name Investment Grade-bedrijfsobligaties uitgegeven in euro, die een hoge kwaliteit combineren met een aantrekkelijk rendement, hebben onze voorkeur. Enerzijds is de geboden premie voor het uitgeversrisico behoorlijk hoog in historisch perspectief, omdat deze uitgaat van een te negatief economisch scenario. En anderzijds is het huidige rendement van ongeveer 4,25% in de eurozone het hoogste niveau in meer dan 10 jaar[4]. Dit zal instromen in het segment blijven aantrekken, waardoor de koersen worden opgedreven en de rendementen worden gedrukt.

Voor High Yield-obligaties[5] zijn de wanbetalingspercentages al gestegen en zullen wellicht verder de hoogte ingaan, naarmate uitgevers met een lagere rating moeite hebben om zich tegen hogere rentevoeten te herfinancieren. Dit noopt ons tot voorzichtigheid in deze categorie, ondanks de hoge rendementen.

Beleggingsproducten zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel omhoog als omlaag evolueren en de kans bestaat dat de belegger het bedrag van zijn belegging niet recupereert. Elke beleggingsbeslissing moet in overeenstemming zijn met uw Financial ID (beleggersprofiel). Meer info op deutschebank.be/financialid.

Prognoses zijn gebaseerd op veronderstellingen, schattingen, meningen en hypothetische modellen of analyses die onjuist kunnen blijken. Dit artikel en de informatie die het bevat zijn louter ter illustratie en vormen geen beleggingsadvies.

[1] Investment Grade-obligaties zijn obligaties van uitgevers waarvan de financiële situatie als solide wordt beschouwd. Ze krijgen een rating van AAA tot BBB- bij Standard & Poor's, of een equivalente rating bij Moody's of Fitch. Hoe hoger de rating, hoe groter de kans dat de belegger op eindvervaldag wordt terugbetaald door de uitgever (behalve bij faillissement).
[2] Bloomberg Finance L.P. [3] Bron: reuters.com/markets/rates-bonds/bond-vigilantes-circle-battered-us-treasury-market-2023-10-05/ [4] Bron: Bloomberg Finance L.P. [5] 'Non-Investment Grade'-obligaties (High Yield) zijn obligaties van uitgevers waarvan de financiële situatie als veel riskanter wordt beschouwd. Ze hebben een rating tussen BB+ en D bij Standard & Poor's, of een equivalente rating bij Moody's of Fitch. Omdat het risico op wanbetaling door High Yield-uitgevers aanzienlijk hoger is, bieden ze een potentieel hoger rendement dan 'Investment Grade'-obligaties.

Oost boven West?

Met bijna 800%: zo hard groeide de wereldeconomie tussen 1983 en 2023. Maar wat vooral opvalt? De balans verschoof steeds meer van West naar Oost. Terwijl Azië 40 jaar geleden zo'n 20% van de wereldeconomie uitmaakte, is dat vandaag al 32%. Ten koste van Europa en de VS.

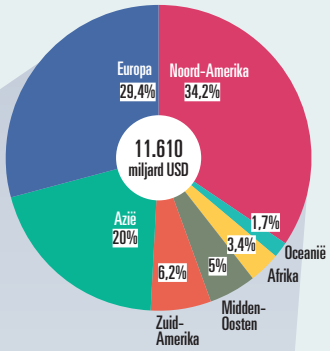

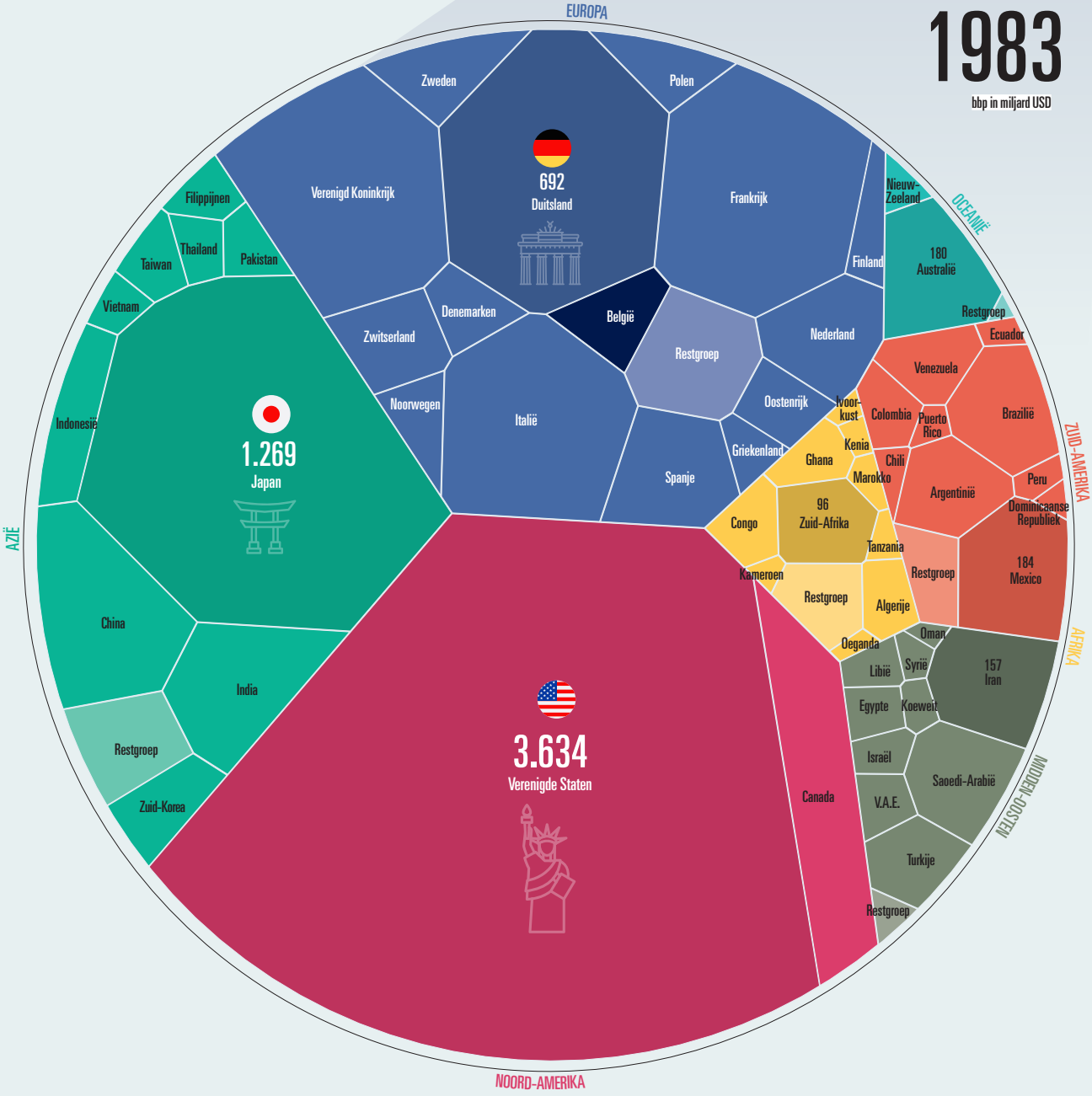

Bron: IMF datawrapper

Zo groeide de wereldeconomie in de regio's

De Aziatische economie groeide de afgelopen 40 jaar met 1.352%, gevolgd door Oceanië (854%), Zuid-Amerika (815%), het Midden-Oosten (752%), Europa (651%), Noord-Amerika (631%) en Afrika (519%).

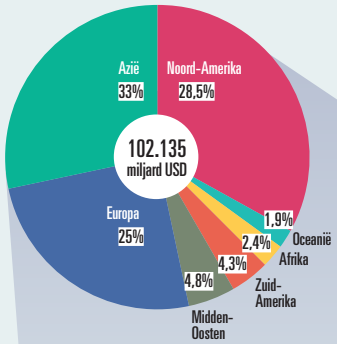

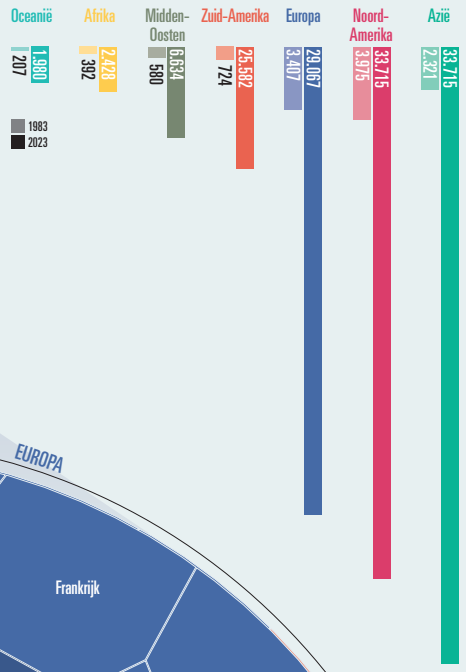

2023

bbp in miljard USD

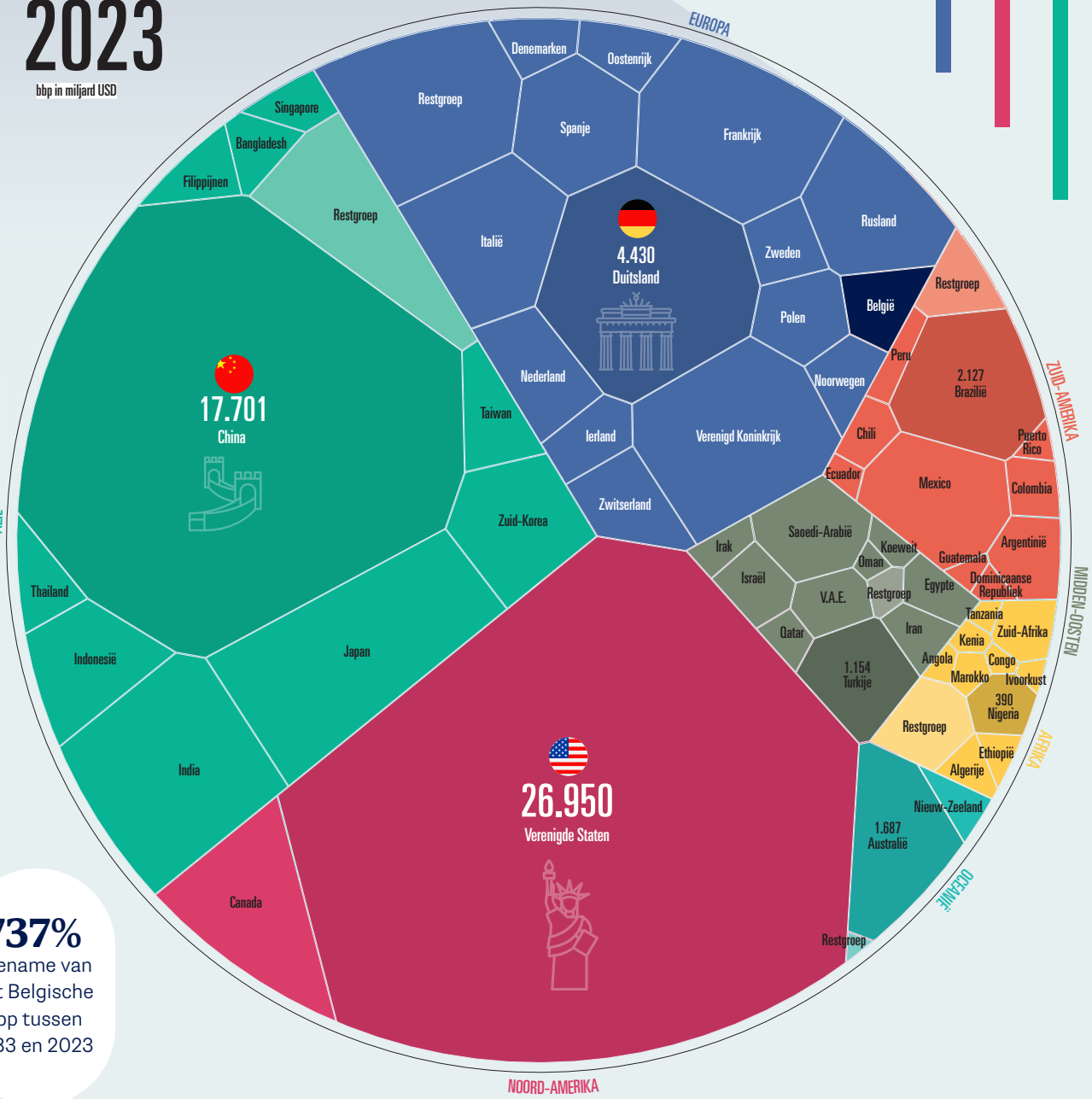

737%
Toename van het Belgische bbp tussen 1983 en 2023

Deutsche Bank trekt de kar voor duurzamere landbouw

Deutsche Bank draagt in België sinds enkele jaren bij aan de verduurzaming van de landbouw. Dat doen we door actief te investeren in het initiatief Farming for Climate, een organisatie die landbouwers ondersteunt in hun transitie naar een duurzamere toekomst.

Ons partnerschap met Farming For Climate startte in 2021 met een initiële investering van 150.000 euro, gespreid over een periode van vijf jaar. Met dit bedrag worden vijf Belgische landbouwbedrijven ondersteund in hun overgang naar duurzamere landbouw. Deze investering helpt de transformatie naar betere landbouwpraktijken versnellen terwijl de druk op het milieu terzelfdertijd verlicht wordt.

De jongste jaren steeg de aandacht voor duurzaam beleggen bij onze cliënten. Hierdoor breidde Deutsche Bank haar actieterrein verder uit. Zo konden we dankzij onze cliënten in 2022 een extra financiering van 90.000 euro voorzien, waarbij twee nieuwe boerderijen werden opgenomen in het project, bovenop de vijf andere. Deze bijdrage wordt over een periode van drie jaar gespreid.

Via ons partnerschap met Farming For Climate zorgen cliënten van Deutsche Bank voor een tastbare impact in het hart van lokale gemeenschappen, waarbij hun beleggingen (die voldoen aan criteria op het gebied van milieu, maatschappij en goed bestuur) een hefboom worden voor positieve verandering.

De zeven partnerboerderijen vertegenwoordigen ondertussen een oppervlakte van 160 hectare land dat in ontwikkeling is. In de periode 2021-2022 hebben ze hun afdruk met 690 ton CO_2 verkleind[1].

Ook bijdragen aan duurzame projecten via uw beleggingen?

Bel Talk & Invest op 078 153 154 of maak een afspraak bij uw Advisory Center op 078 156 160 of online.

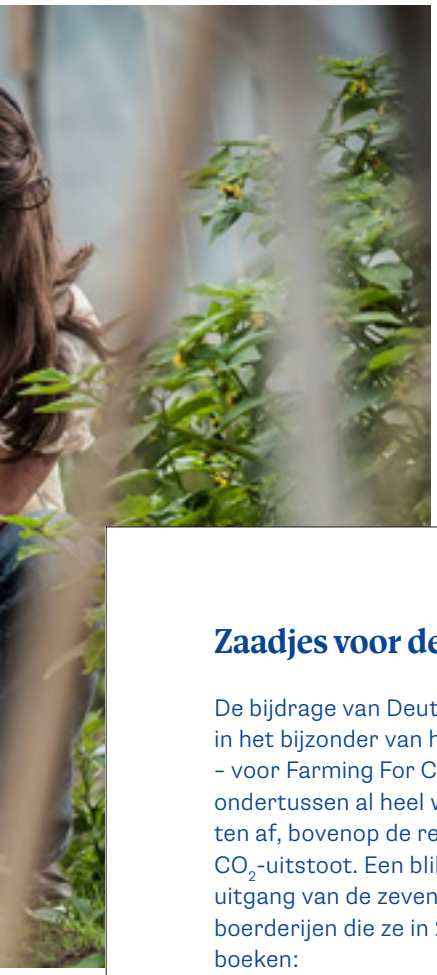

Zaadjes voor de toekomst

De bijdrage van Deutsche Bank – en in het bijzonder van haar cliënten – voor Farming For Climate wierp ondertussen al heel wat vruchten af, bovenop de reductie van de CO_2-uitstoot. Een blik op de vooruitgang van de zeven Belgische boerderijen die ze in 2022 konden boeken:

1 Boerderij Dauchy *Wijtschate*

Bram kocht in 2022 dubbel zoveel houtsnippers als in 2021. Die strooide hij uit op een terrein van 5,5 hectare om koolstof in de bodem te capteren. Hij volgde in 2022 ook een uitgebreide training in agro-ecologie en test een systeem om het gebruik van kunstmest te verminderen. Op zijn terreinen is ondertussen 50 hectare beplant met bodembedekkers, nadat de vorige gewassen geoogst werden.

2 Boerderij PHAE *Hansbeke*

Felix kocht en testte twee oude graanvariëteiten uit de 19e eeuw, en laat zich door een expert in agro-ecologische landbouw bijstaan. Hij verbeterde ook zijn composteringsproces en gaat door met zijn gewasproeven, waaronder witte klaver en granen (om stikstof te binden) en wisselbegrazing in samenwerking met een lokale herder.

3 Boerderij Vrijselhof *Kontich*

2022 was een moeilijk jaar voor Joe, met een lagere haveroogst en de inflatie die de vleesprijzen beïnvloedde. Maar hij zette door, verzorgde zijn grond zonder chemicaliën en ging verder met zijn projecten, waaronder een microslachterij en een bosbeheerplan.

4 Ferme de la Distillerie *Bousval*

Na de gezondheidscrisis kelderde de vraag naar bioproducten, waardoor er voor Marie en Jeremy een moeilijke tijd aanbrak. Ze sloten zich aan bij *Terres Vivantes* – een organisatie die hen begeleidt bij hun omschakeling naar agro-ecologie – en zetten hun sociale project *Nos oignons* voort, waarbij ze mensen met psychische problemen opvangen. Ze testten verschillende gewassen en installeerden akkerpalen voor roofvogels.

5 Cense Seigneuriale *Terwagne*

Louis kocht een machine waarmee hij gewassen kan zaaien zonder de grond te veel te verstoren. Ondanks de droogte behaalde hij goede resultaten, vooral dankzij een droogtebestendig mengsel. Hij werkte ook samen met plaatselijke dorpsbewoners om takken in te zamelen die hij op zijn velden uitspreidt.

6 Boerderij Hex *Heers*

Joseph plantte meer dan 900 meter aan hagen en 55 walnootbomen voor de productie van walnootolie. Hij zette ook 4,5 ha aan akkers om in een biologisch grasland voor zijn 119 koeien en diversifieerde de grasbeplantingen om hun voeding te verbeteren.

7 Ferme du Vieux Canal de Ronquières *Ronquières*

2022 was een uitdagend jaar voor Marie en Luc, met dalende prijzen voor biologische eieren en stijgende kosten. Door de vogelgriep moesten ze hun kippen binnen houden, wat gevolgen had voor het dierenwelzijn en de voederkosten deed stijgen. Ze begonnen met de bouw van een loods.

De evolutie die deze zeven boerderijen stap voor stap doormaken, belichaamt een tastbare en hoopvolle verandering in de Belgische landbouw. Met de strategische ondersteuning van Deutsche Bank en Farming For Climate, zijn deze landbouwers niet alleen architecten van een duurzamere toekomst, maar ook levend bewijs dat positieve verandering niet slechts een ideaal is, maar al volop op gang is gekomen. —

Ontdek alles over onze duurzame aanpak

[1] Bron: impactrapport Farming for Climate.
Schatting gebaseerd op het gemiddelde zoals gedefinieerd in de wetenschappelijke literatuur.

Tien jaar impact:
Funds For Good en Deutsche Bank vieren ondernemers

Funds For Good vierde onlangs haar 10-jarige bestaan in stijl. Deze organisatie is een pionier in impact beleggen, en ondersteunde ondertussen al ruim 1.000 ondernemers in het waarmaken van hun professionele droom. Tijdens de Entrepreneurs Awards werden ze nog eens extra in de schijnwerpers gezet.

De Entrepreneurs Awards werden in oktober uitgereikt. In totaal waren er 20 finalisten in 5 categorieën. Elke finalist werd geselecteerd op criteria zoals innovatie, passie en toewijding. Deutsche Bank, partner van Funds For Good, had de eer om hoofdsponsor van het evenement te zijn. De bank maakte deel uit van de jury die de winnaars selecteerde en reikte twee prijzen uit in de categorieën 'Inspiring Women' en 'Impact Generator'. De keuze was niet makkelijk, want alle projecten waren niet alleen inspirerend, ze demonstreerden ook een sterke lokale impact.

Innovatie en diversiteit in de schijnwerpers

De prijs 'Inspiring Women' ging naar Ness Paternoster van Boeket de Fleurs. Ness is een eco-bloemiste. Haar motto "Ik kies er niet voor om de beste te zijn, maar om beter te zijn voor de wereld" illustreert perfect haar inzet voor een duurzamere toekomst. Voor Deutsche Bank was het belangrijk om deze prijs uit te mogen reiken en zoveel mogelijk vrouwen aan te moedigen om ondernemer te worden.

De prijs 'Impact Generator' ging naar Arthur Fogel voor Refoodgees. Dit restaurant met een wereldkeuken heeft als doel de socio-professionele integratie van vluchtelingen en nieuwkomers te bevorderen. Ze krijgen een opleiding of kunnen hun initiële opleiding aanvullen. Tijdens de training krijgen ze de ruimte om hun cultuur tot uiting te brengen in hun gerechten. De prijs, uitgereikt door Deutsche Bank, toont aan dat het economische succes van een ondernemersproject harmonieus kan samengaan met collectief welzijn.

De andere winnaars zijn: Hearth Project in de categorie 'Sustainable Food', Mori Film Lab in de categorie 'Next Generation', Yala Na'Akoul in de categorie 'Rebound' en Cookingo voor de prijs 'Coup de Coeur'.

Een feest van duurzaam ondernemerschap

Het evenement vierde innovatie en positieve impact van ondernemers en benadrukte de toewijding van Funds For Good en haar partners voor duurzaam ondernemerschap. Er waren meer dan 40 cliënten van Deutsche Bank aanwezig. Zij kregen de kans om van dichtbij te zien wat de impact van hun belegging is voor de betrokken ondernemers, naast hun potentiële financiële rendement.

Financiering en coaching

Funds For Good ondersteunt, via Funds For Good Impact vzw, twee soorten ondernemers: 'Self Made' mensen die willen re-integreren in de professionele wereld en 'Game Changers' die een positieve impact willen hebben. De vzw biedt financiering in de vorm van een lening op eer, zonder garanties of rente. De organisatie voorziet ook in coaches en experts. Naast de vzw is er ook Funds For Good Invest, een commerciële onderneming die de helft van haar winst aan de vzw schenkt om een sociale en ecologische impact te creëren.

Sinds 2016 is Deutsche Bank in België partner van dit initiatief. Ze verdeelt de fondsen[1] van Funds For Good en schenkt een deel van haar marge aan de vzw Funds For Good Impact. Dankzij dit partnerschap werden al 207 Belgische ondernemers gesteund, waardoor 242 banen werden gecreëerd in ons land.

Een hart voor ondernemerschap

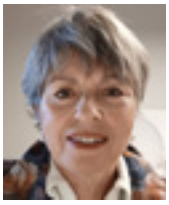

Claire Saint Remi is vrijwilligster bij Funds For Good Impact vzw. Ze studeerde als handelsingenieur af en werkte haar hele carrière in de financiële sector.

Wat overtuigde u om vrijwilliger te worden bij Funds For Good?
Als cliënt van Deutsche Bank woonde ik een paar jaar geleden een evenement bij waar een van de oprichters van Funds For Good zijn project presenteerde. Op het einde van de avond raakte ik met hem aan de praat en bood ik aan om te helpen.

Hoe draag u uw steentje bij?
Ik zit in het kredietcomité. We zijn een team van 5 vrijwilligers en het is onze rol om de financieringsaanvragen te beoordelen en de aanvragen met het meeste potentieel te selecteren. We analyseren de financiële plannen en komen één keer per week samen om van gedachten te wisselen en onze beslissingen te valideren.

Wat brengt deze rol u bij?
Ik heb mijn ervaring altijd al willen doorgeven en delen met anderen. Het is bijzonder lonend om dat te doen voor zulke waardevolle projecten. Het is ook heel bevredigend om de inspanningen te zien die ondernemers leveren om hun bedrijf te ontwikkelen.

[1] De term "fonds" is de gebruikelijke benaming voor een Instelling voor Collectieve Beleggingen (ICB), die kan bestaan onder het statuut van een ICBE (UCITS) of een AICB (niet-UCITS), en die diverse rechtsvormen kan aannemen (bevek, GBF enz.). Een ICB kan compartimenten bevatten. De fondsen zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel stijgen als dalen en mogelijk krijgen beleggers het bedrag van hun belegging niet terug.

“Goede bedrijven groeien mee met inflatie, goede obligaties niet”

Beursveteraan Philipp Vorndran van fondsenhuis Flossbach von Storch Invest S.A. bouwde doorheen de jaren een ijzersterke reputatie op als strateeg. Hoe balanceert hij momenteel tussen obligaties en aandelen? Hoe vist hij kwaliteitsaandelen uit een vijver van bijna 60.000 beursgenoteerde bedrijven? En moeten we ons zorgen maken over een nieuw IJzeren Gordijn? Op verkenning …

Wat heeft u de jongste maanden het meest verrast?

“Vooral de sterke stijging van de rendementen op langlopende obligaties vind ik opmerkelijk. Normaal gezien dalen die als de economische vooruitzichten somberder worden. Er zijn verschillende verklaringen voor dit onalledaagse fenomeen. Een daarvan is dat de vraag naar langlopende obligaties de jongste tijd afnam, omdat kortlopende obligaties evenzeer een aantrekkelijk rendement bieden. Daarnaast lijken beleggers zich te realiseren dat een economische vertraging niet automatisch de inflatie omlaag drijft. Daarom vragen ze een hoger rendement voor obligaties met een langere looptijd.”

Zijn obligaties over het algemeen opnieuw interessant?

“Hun risico-rendementsverhouding is aanzienlijk verbeterd, vooral voor Amerikaanse staatsobligaties. Treasuries – staatsobligaties met een looptijd van 10 jaar – zijn een goed voorbeeld. Hun rendement beliep in november zo’n 4,7% – het hoogste niveau in ongeveer 15 jaar – en ging in oktober zelfs even door de grens van 5%. Zelfs de variant die bescherming biedt tegen inflatie levert nu een aantrekkelijk rendement op.”

Voor een Europese belegger is er wel een wisselkoersrisico

“Dat klopt, hoewel ik denk dat een aanhoudende zwakte van de Amerikaanse dollar vrij onwaarschijnlijk is. Vergeleken met de Europese Centrale Bank heeft de Federal Reserve meer speelruimte in de strijd tegen inflatie. Ze heeft het voordeel dat zij niet hoeft te navigeren door de verschillende bezorgdheden van verschillende landen die een gezamenlijke valuta hanteren. Bovendien is de eurozone veel sterker afhankelijk van de import van grondstoffen en energie.”

“En dan zijn er nog de demografische trends: deze ondersteunen ook structureel de hogere inflatie in Europa; in de VS krimpt de actieve bevolking aan een veel trager tempo dan in Europa. Een significant deel van de Europeanen is momenteel met pensioen aan het gaan of zal dat de komende decennia doen, terwijl er veel minder instroom aan de onderkant is. Er is →

→ *Philipp Vorndran van fondsenhuis Flossbach von Storch Invest S.A.*

→ natuurlijk migratie en het vooruitzicht dat artificiële intelligentie een leemte kan vullen, maar het lijkt erop dat de onderhandelingspositie van werknemers sterker zal worden. Als er voor 10 vacatures slechts 6 arbeidskrachten zijn, dan zal dat de loonkosten en dus ook de inflatie opkrikken."

Terug naar de hogere rente: hoe beïnvloedt die de aandelenmarkten?
"Op twee manieren: de hogere rente weegt op de waarderingen. Daar komen nog de stijgende rentekosten bij, die de winsten van bedrijven met een hoge schuldenlast drukken en dus een dubbel negatief effect hebben op de aandelenkoersen. Dit effect wordt echter pas na verloop van tijd merkbaar, als de oudere leningen met een lage rente geleidelijk zijn vervangen door leningen met een hogere rente."

De teneur is dat de beleidsrente langer op een hoog niveau zal blijven. Dat maakt lenen duurder voor gezinnen en bedrijven. En overheden zullen meer belastinginkomsten moeten vinden om hun schuldenlast te dragen. Kijken we aan tegen een toxische mix?
"De schuldenkwestie is niet zwart-wit. Je moet altijd naar beide kanten van de balans kijken. Als iemand aan de ene kant zijn schulden verhoogt, en als daar aan de andere kant een huis of levensverzekering tegenover staat, dan heb je een genuanceerder verhaal. Voor gezinnen zie ik momenteel weinig donderwolken. De zorgen omtrent overheidsschulden zijn wel prominenter, met name in de VS, waar de situatie meer precair is dan in Europa."

"De inflatie zal de komende jaren waarschijnlijk rond de 3% blijven schommelen, wat betekent dat overheidsobligaties mogelijk een rendement van ongeveer 4% zouden moeten bieden. Dit 'higher for longer'-scenario, geldt niet alleen voor langlopende obligaties, maar ook voor kortlopende. Dat wijkt af van wat we de afgelopen jaren gewoon waren, maar is historisch gezien niet abnormaal."

Recessies zijn niet zo doorslaggevend als iedereen lijkt te denken. Tenminste niet vanuit het oogpunt van een langetermijnbelegger

Aantrekkelijke rendementen bij obligaties plus negatieve druk op aandelen: dan kunnen we nu beter wegblijven van aandelen?
"Nee, zelfs als obligaties vandaag aantrekkelijker zijn dan anderhalf jaar geleden, kunnen beleggers niet omheen de aandelenmarkt als ze de koopkracht van hun vermogen op lange termijn willen behouden en ook voldoende rendement willen behalen. Aan dit fundament is niets veranderd. Op lange termijn zijn aandelen nog steeds dé groeimotor van een vermogen."

Ondanks de dreiging van een recessie?
"Ik hou me liever afzijdig van zulke hypotheses. Ja, er zal een recessie komen. Maar niemand weet wanneer of waar, noch hoe diep die zal zijn. Recessies zijn bovendien niet uitzonderlijk. Na een periode van groei volgt er altijd een periode van vertraging of terugval. Op economisch vlak kan je een recessie best zien als een correctiemechanisme dat het terrein effent voor een volgende groeischeut. Uiteindelijk is een recessie niet zo doorslaggevend als iedereen lijkt te denken. Tenminste niet vanuit het oogpunt van een langetermijnbelegger. Kijk maar naar je badkamerkastje of je koelkast. De supermarkt is een goede plek om producten van kwaliteitsbedrijven te vinden. De meeste van deze producten zal je blijven kopen, ongeacht of de economie aanzienlijk afkoelt of niet, en ongeacht of er een recessie komt of niet."

Wat is dan de doorslaggevende factor?
"De kwaliteit en het groeipotentieel van de bedrijven waarin je belegt en hun bedrijfsmodel. Er zijn soms heel grote verschillen in hoe afhankelijk bedrijven zijn van economische schommelingen. Op vlak van kwaliteit richten we ons in de eerste plaats op bedrijven met stabiele, robuuste en betrouwbare winsten. Bedrijven die zo weinig mogelijk tegenwind opvangen als de economie omslaat, die weinig last hebben van technologische veranderingen of andere externe factoren. Bedrijven die bij voorkeur een lage schuldgraad hebben. En die hogere prijzen kunnen doorberekenen aan hun klanten. Het groeipotentieel definiëren we aan de hand van de verwachte groeipercentages in omzet, winst en kasstroom, met een horizon van vijf tot tien jaar. Ik denk liever niet in termen van sectoren of landen van herkomst. De doorslaggevende factor is altijd het bedrijf in kwestie."

Dat neemt niet weg dat er op de achtergrond ook trends aan de gang zijn die invloed hebben op bedrijven?
"Zeker, daar zijn we uiteraard niet blind voor. Elke potentiële belegging onderwerpen we aan een stresstest. Anders gezegd: wat zou er met het groeipotentieel en de winst gebeuren als X of Y zou gebeuren? We gaan daar-

bij ook uit van worst-case scenario's, ook al is de kans op de allerslechtste uitkomst miniem."

"Een van de zaken die we opvolgen is de tweedeling tussen Oost en West. We zien steeds meer signalen dat er zich een nieuw IJzeren Gordijn aan het vormen is. Niet zozeer een IJzeren Gordijn dat politiek of militair relevant is, maar wel op economisch vlak relevant is. Het Oosten is met de jaren een goederen- en dienstenhub geworden voor het Westen, terwijl het Oosten dan weer een belangrijke afzetmarkt is voor het Westen – denk aan luxegoederen, wagens en technologie. Als de situatie verder verzuurt, dan zullen statussymbolen zoals Franse handtassen, Duitse wagens en Amerikaanse smartphones wellicht uit de gratie vallen in het Oosten. Bedrijven die zo'n stresstest zonder veel kleerscheuren kunnen overwinnen, zijn in onze ogen kwaliteitsbedrijven."

Hoe zou u de recente koersbewegingen op de aandelenmarkt beoordelen?

"We houden ons minder bezig met prijsbewegingen op de korte termijn, we kijken liever naar het groeipotentieel van bedrijven op de lange termijn en de prijs die we ervoor betalen. Koersbewegingen bieden vaak interessante kansen, maar het is de lange termijn die bepalend blijft."

Wanneer zullen we meer stabiliteit in de markten zien?

"De risico-rendementsverhouding is aanzienlijk verbeterd voor kwaliteitsaandelen, dus naar onze mening is het nu al zinvol om bepaalde posities te verhogen. In andere gevallen moeten de waarderingen nog verder dalen om deze aandelen weer interessant te maken. Het is onmogelijk om de markten te timen, maar kwaliteitsaandelen hebben de gunstige eigenschap dat een waardedaling op de lange termijn meer dan gecompenseerd wordt door stijgende bedrijfswinsten. De geduldige belegger wordt dus beloond. Goede bedrijven groeien mee met de inflatie, goede obligaties niet."

Een laatste tip?

"Een doodgeklopt cliché, maar nog altijd relevant: de drie belangrijkste bondgenoten van beleggers zijn 'tijd', 'vertrouwen' en 'diversificatie'. Hoe langer u belegd blijft, des te groter uw rendementspotentieel. Vertrouwen is eveneens fundamenteel. In tijden van marktvolatiliteit is het verleidelijk om te reageren op kortetermijn schommelingen. Tot slot is diversificatie onontbeerlijk. Door te beleggen in een mix van kwalitatieve activa spreidt u het risico en vergroot u de kans op stabiele rendementen, ongeacht de marktomstandigheden." —

De inhoud van dit artikel is opgesteld door Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel en wordt mee gefinancierd door de fondsbeheerder Flossbach von Storch Invest S.A. De in dit artikel naar voren gebrachte standpunten (en met name de quotes tussen aanhalingstekens) zijn die van de auteur en niet die van de Deutsche Bank groep of Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel. Beleggingsproducten zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel omhoog als omlaag evolueren en de kans bestaat dat de belegger het bedrag van zijn belegging niet recupereert. Prognoses zijn gebaseerd op veronderstellingen, schattingen, meningen en hypothetische modellen of analyses die onjuist kunnen blijken. Alleen ter illustratie. Dit artikel en de informatie die het bevat vormen geen beleggingsadvies.

Omdat een goed gesprek onbetaalbaar is

Een bank is niet zomaar een knooppunt voor financiële transacties. Het is ook een knooppunt van menselijke interacties. Daarom blijft Deutsche Bank investeren in haar mensen en agentschappen. Waarom? Omdat we geloven dat ook in een steeds veranderende wereld sommige dingen onveranderlijk blijven. Zoals de waarde van een goed gesprek en nabijheid.

Met zo'n 500 zijn ze: onze mensen die zich zowel op de voorgrond als op de achtergrond inzetten om u en anderen van dienst te zijn. Ons team bestaat uit een diverse groep van professionals. Van specialisten in duurzaam beleggen tot mensen die ervoor zorgen dat onze Advisory Centers er altijd piekfijn uitzien. En van administratieve medewerkers die waken over de naadloze afhandeling van het 'papierwerk' tot creatieve collega's die aan de frontlinie van de digitale vooruitgang werken. Samen vormen zij het kloppend hart van de bank.

We streven ernaar dat iedereen zich zo goed mogelijk in z'n vel kan voelen op het werk. Want tevreden en betrokken medewerkers dragen dat ook uit in de service die ze naar hun cliënten brengen. Daarom investeren we voortdurend in de ontwikkeling en het welzijn van onze collega's. We bieden trainingsprogramma's en carrièremogelijkheden, zodat elkeen zijn of haar potentieel ten volle kan benutten. De meeste medewerkers kunnen voor flexibele uren kiezen, zodat ze hun eigen balans vinden tussen werk, gezin en vrije tijd.

We bouwen elke dag aan een omgeving waar diversiteit en inclusie een vanzelfsprekenheid is. Zo lieten we onlangs een uitgebreide 'diversity & inclusion' scan maken van ons bedrijf. We leerden hieruit dat we al belangrijke stappen hebben gezet om een eerlijke en aangename werkomgeving voor iedereen te creëren. Maar we kregen ook enkele werkpunten, die we met veel inzet en overtuiging zullen aanpakken.

Terwijl het makkelijker dan ooit is om uw dagelijkse bankverrichtingen online te doen, brengt het ook een zekere afstandelijkheid met zich mee. Bij Deutsche Bank geloven we dat de balans opnieuw meer in evenwicht mag

Op zoek naar verbinding

Over een heel mensenleven brengen we ongeveer 90.000 uur op het werk door. Dan kunnen we er maar beter voor zorgen dat we die tijd met de glimlach doorbrengen. We willen daarom niet alleen dat elke medewerker de ruimte krijgt om op eigen tempo in zijn of haar carrière te groeien. We willen ook dat er ruimte is om de onderlinge banden en de gemeenschapszin binnen onze bank te versterken. Dat is niet altijd een evidentie in een wereld waar thuiswerk het nieuwe normaal is geworden.

Bestaande banden blijven koesteren en nieuwe banden blijven smeden: dat doen we door tal van activiteiten te organiseren of door samen aan evenementen deel te nemen. Voor sportievelingen en voor hun supporters (pingpongtornooien, de 20 km van Brussel, de Ekiden aflossingsloop, fietsen voor Kom op tegen Kanker ...). En voor zij die graag de handen uit de mouwen steken voor onze samenleving, bijvoorbeeld door deel te nemen aan de opruimacties van River Cleanup.

↓ *De indrukwekkende inkom van het Advisory Center in Antwerpen*

Van afstandelijkheid naar betrokkenheid

Dat gevoel van connectie en nabijheid willen we niet alleen binnen onze organisatie uitdragen, maar ook daarbuiten, in de manier waarop we in contact staan met u en andere cliënten. De digitalisering heeft banken gedwongen zich aan te passen aan een nieuwe realiteit. Waar vroeger een bezoekje aan de bank routine was – geld overschrijven, een krediet aanvragen, een verzekering afsluiten – verloopt veel van de interactie nu online. Omdat het kan, en omdat veel mensen het zelf ook willen. En hoewel deze evolutie veel gemakken met zich mee heeft gebracht – wie wil nog naar de bank om rekeninguittreksels te printen? – zijn er ook bezorgdheden.

Want terwijl het aan de ene kant makkelijker dan ooit is om uw dagelijkse bankverrichtingen online te doen, brengt het ook een zekere afstandelijkheid met zich mee. Vooral als het gaat om meer complexe en persoonlijke financiële vraagstukken.

Persoonlijke en menselijke service

Bij Deutsche Bank geloven we dat de balans opnieuw meer in evenwicht mag zijn. Om een betaalkaart aan te vragen, uw rekeningstand te raadplegen of een attest op te vragen: daarvoor hoeft u uw comfortabele zetel niet uit. Dat kan vlot via onze digitale kanalen, zeven dagen op zeven en de klok rond. Maar voor uw successieplanning, beleggingen en andere vraagstukken: daarvoor moet u kunnen vertrouwen op een persoonlijke en menselijke service en advies dichtbij.

30
agentschappen
waarvan
1
nieuw en
3
recent
vernieuwd

Daarom zijn we ook trots op ons nieuwe Advisory Center in Knokke dat in september opende. Daarmee hebben we ons netwerk verder uitgebreid tot 30 agentschappen. Maar daar stopt het niet. De afgelopen jaren investeerden we ook fors in onze andere Advisory Centers om u in de meest optimale omstandigheden een warm welkom te kunnen bezorgen en de ruimte te bieden voor een goed gesprek. Zo renoveerden we recent nog onze agentschappen in Hove, Waterloo en Antwerpen Centrum, en momenteel werken we ook aan ons Advisory Center in Kortrijk. Ook in 2024 nemen we enkele agentschappen onder handen. Met als doel u een persoonlijke en menselijke service aan te bieden, die net zo warm en gastvrij is als de omgeving waarin we onze mensen willen laten groeien. –

Helft van de wereld naar de stembus

2024 wordt het drukste en misschien wel boeiendste verkiezingsjaar ooit. Donald Trump, of toch niet? Dàt natuurlijk. Maar ook elders wordt het spannend in de stemlokalen. In liefst 76 landen vinden er verkiezingen plaats.

76 landen die samen 4,2 miljard inwoners vertegenwoordigen, of ongeveer de helft van de wereldbevolking. Nog nooit waren er zo veel verkiezingen in één jaar. Acht van de tien meest bevolkte landen ter wereld - de VS, Bangladesh, Brazilië, India, Indonesië, Mexico, Pakistan en Rusland - houden verkiezingen in 2024. Om (supranationale) regeringen, presidenten, gouverneurs en gemeentelijke vertegenwoordigers te kiezen. 40 van de 76 houden nationale verkiezingen.

(Nep)verkiezingen

Een feest voor statistici en journalisten, maar niet noodzakelijk een feest voor de democratie. Want er zijn verkiezingen en er zijn 'verkiezingen'. In veel landen worden al decennialang verkiezingen georganiseerd als opsmuk, en niet noodzakelijk om de bevolking een stem te geven. Volgens de Democracy Index van de EIU (Economist Intelligence Unit), zullen er in slechts 43 van de 76 landen vrije en eerlijke verkiezingen georganiseerd worden.

Verkiezingen en de beurs

De impact van deze verkiezingen op de wereldeconomie en de beurzen is moeilijk in te schatten. Verkiezingsjaren brengen vaak een golf van onzekerheid met zich mee, en dit zal volgend jaar niet anders zijn. Historisch gezien, zien we dat de aandelenmarkten in de aanloop naar verkiezingen extra volatiel kunnen zijn, vooral wanneer de uitkomst onvoorspelbaar is. Dit is te wijten aan de potentiële veranderingen in beleid die een nieuwe regering kan meebrengen, zoals aanpassingen in belastingen, regelgeving en overheidsuitgaven, die allemaal een directe impact kunnen hebben op bedrijven en industrieën. In de VS zien we traditioneel dat de markten zich weinig aantrekken van de verkiezingen. In jaren waarin presidentsverkiezingen gehouden worden is het gemiddelde rendement van de S&P 500 gelijkaardig aan andere jaren. —

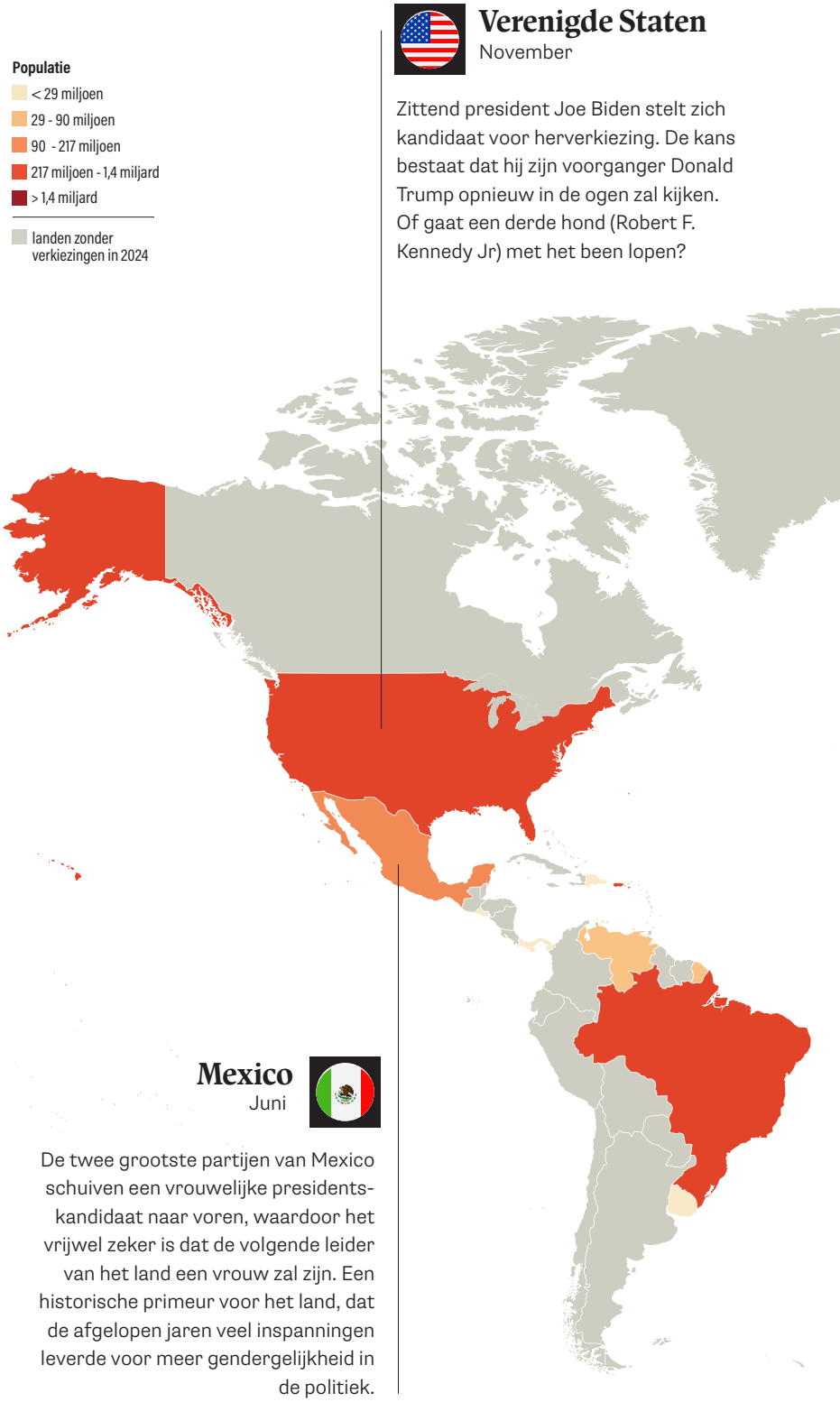

Bronnen: ndi.org/elections-calendar-all, eiu.com/n/europe-elections-to-watch-in-2024, population.un.org/dataportal, economist.com/interactive/the-world-ahead/2023/11/13/2024-is-the-biggest-election-year-in-history, deutschebank.be/nl/nieuws-en-advies/artikels/amerikaanse-presidentsverkiezingen-de-kamp-van-het-jaar.html

Rusland
Maart

Vladimir Poetin heeft besloten mee te doen aan de presidents-verkiezingen in maart, een zet die hem tot minstens 2030 aan de macht zou houden.

Taiwan
Januari

De uitslag van deze presidents-verkiezingen zal waarschijnlijk van invloed zijn op de gespannen banden tussen de VS en China en op de veiligheid in de bredere regio.

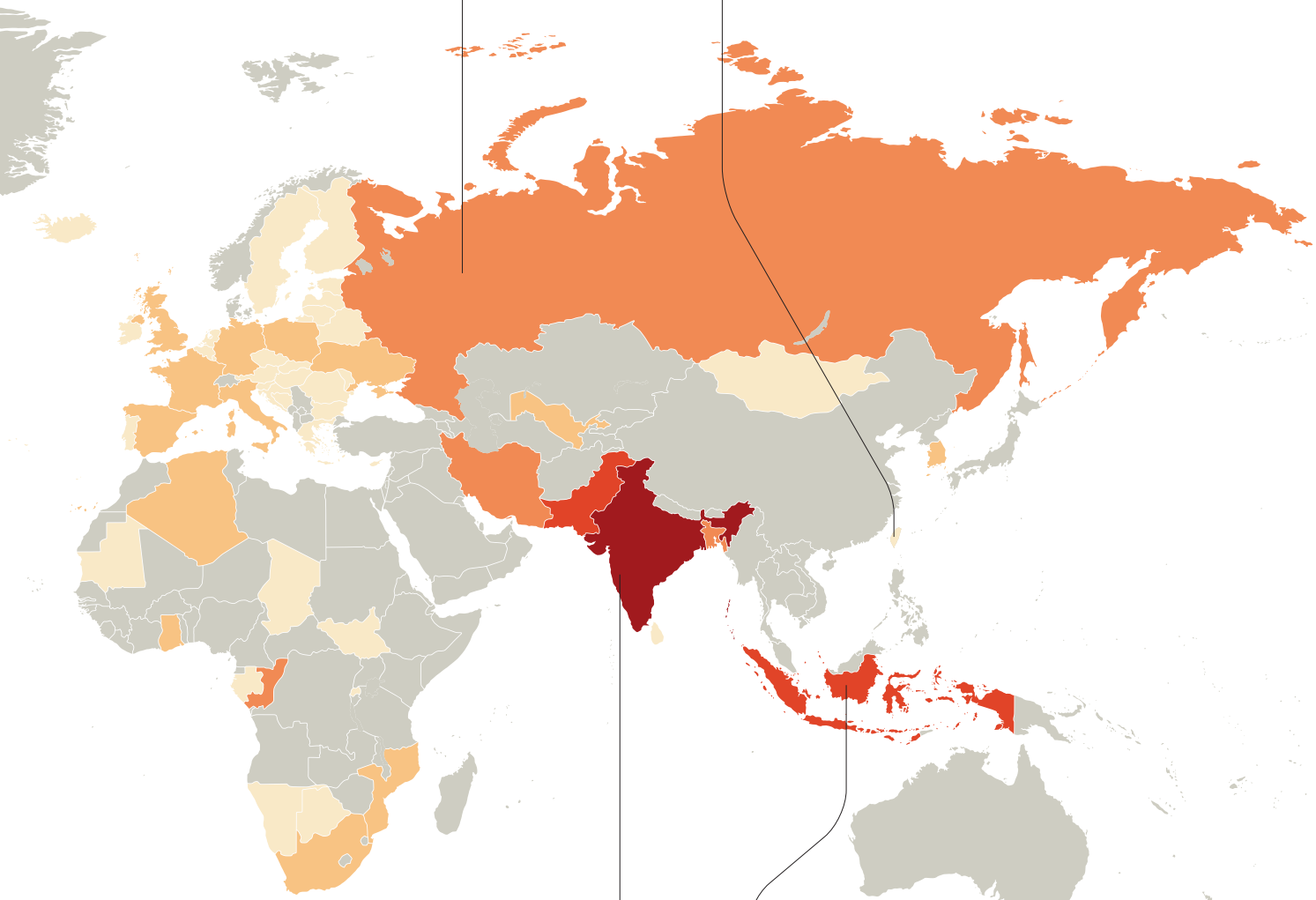

India
April

De Indiase premier Narendra Modi en zijn regerende Bharatiya Janata Party (BJP) mikken erop herkozen te worden voor een derde termijn van vijf jaar.

Indonesië
Februari

Indonesië houdt presidents- en parlements-verkiezingen. De minister van Defensie en twee voormalige gouverneurs strijden om het zitje van de populaire leider Joko Widodo, die tien jaar aan de macht is.

Deutsche Bank wint ‘Best Private Banking Solutions Belgium 2023’

Deutsche Bank ontving onlangs de award *Best Private Banking Solutions Belgium 2023*. De prijs is een erkenning voor de kwaliteit van onze dienstverlening en het productaanbod, en voor ons beleggingsadvies in het Private Banking-segment.

De CFI.co (Capital Finance International) awards[1] zijn prestigieuze onderscheidingen die jaarlijks worden uitgereikt door het gelijknamige tijdschrift en nieuwsplatform, CFI.co. Deze awards erkennen individuen en organisaties die een significante bijdrage leveren aan de convergentie van economieën. CFI.co kent de prijzen toe in verschillende categorieën en de winnaars worden gekozen op basis van innovatie, prestaties, strategie, en inspirerend leiderschap in hun respectievelijke gebieden.

Internationale expertise, lokale verankering

Deutsche Bank België kaapte de award *Best Private Banking Solutions Belgium 2023* weg. De jury erkende de kwaliteit van de dienstverlening en het productaanbod, evenals ons beleggingsadvies in het Private Banking-segment. Elke dag zetten onze teams zich in om onze Private Banking-cliënten de service en ondersteuning te bieden die ze mogen verwachten van een bank als de onze. Het feit dat we deel uitmaken van een van ’s werelds grootste financiële groepen en dat medewerkers op lokaal niveau gebruik kunnen maken van de

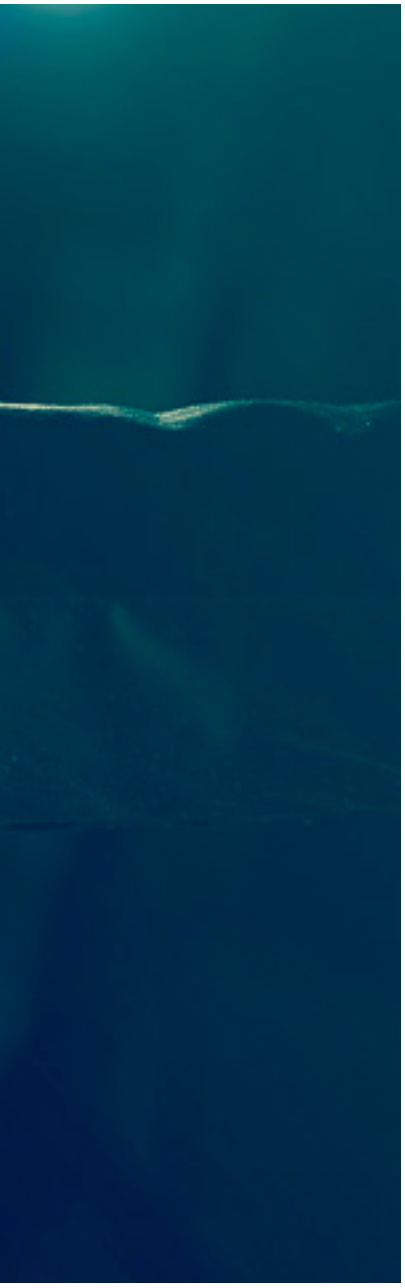

→ Olivier Delfosse, CEO van Deutsche Bank in België nam de prijs in ontvangst.

De prijs hebben we grotendeels te danken aan de kwaliteit, de motivatie en het enthousiasme van onze medewerkers

internationale expertise, was ook een bepalende factor. De jury verwees ook naar onze expertise op het gebied van beleggingsadvies, vermogensbeheer en -planning.

Duurzame financiering

Andere punten die door de jury naar voren werden gebracht: van alle banken die actief zijn in adviesdiensten, biedt Deutsche Bank in België het breedste assortiment van duurzame fondsen[2] aan. De bank streeft er bovendien op groepsniveau naar om bij te dragen aan de verwezenlijking van ambitieuze ESG-doelstellingen, waaronder een minimum van 200 miljard euro aan duurzame financiering tegen eind 2023 en de regelmatige uitgifte van groene obligaties.

Verdienste van het hele team

"Een prijs winnen is altijd prettig en motiverend, maar het is vooral een teken dat we de doelen bereiken die we onszelf hebben gesteld: beschikbaar zijn voor onze cliënten, naar hen luisteren en hen van dienst zijn, hen zo goed mogelijk adviseren en de oplossingen bieden die het best passen bij hun specifieke behoeften en doelstellingen", vertelt Olivier Delfosse, CEO van Deutsche Bank in België. "Het feit dat we erkend worden als een belangrijke speler in Private Banking in België geeft me veel voldoening. En dat hebben we voor een groot deel te danken aan de kwaliteit, de motivatie en het enthousiasme van onze medewerkers, die ik dan ook graag feliciteer met hun uitstekende werk!"

cfi.co 2023 BEST PRIVATE BANKING SOLUTIONS WINNER BELGIUM

[1] De CFI.co Awards zijn gebaseerd op onafhankelijke nominaties van lezers en abonnees die actief worden gevraagd om kandidaat-bedrijven voor te dragen. Het CFI.co onderzoeksteam stelt vervolgens een shortlist samen op basis van de sterkte van de nominaties (en publiek beschikbare informatie) volgens de volgende criteria: waardecreatie en innovatie, cliëntenservice, bedrijfsleiderschap, gebruik van technologie, naleving van regelgeving en risico's, maatschappelijk verantwoord ondernemen, financiële stabiliteit en prestaties. Zodra er een shortlist is overeengekomen, worden er gesprekken gevoerd met de CEO's van de kandidaat-organisaties. De aantekeningen van dit gesprek worden, samen met relevante publiekelijk beschikbare informatie, ter beoordeling aan de jury gegeven. De jury bestaat uit redactieleden van CFI.co, onafhankelijke zakelijke en economische journalisten en experts uit de sector. [2] De term 'fonds' is de gebruikelijke benaming voor een Instelling voor Collectieve Beleggingen (ICB), die kan bestaan onder het statuut van een ICBE (UCITS) of een AICB (niet-UCITS), en die diverse rechtsvormen kan aannemen (bevek, GBF enz.). Een ICB kan compartimenten bevatten. De fondsen zijn onderhevig aan risico's. Ze kunnen zowel stijgen als dalen en mogelijk krijgen beleggers het bedrag van hun belegging niet terug. Fondsen die geclassificeerd worden als Artikel 9 SFDR (Verordering (EU) 2019/2088 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector) en zich bijgevolg richten op duurzame beleggingsdoelstellingen.

↓ Yinka Shonibare CBE RA, Modern Magic VI, 2022.
Courtesy: © Yinka Shonibare CBE and Goodman Gallery, Cape Town, Johannesburg and London

Deutsche Bank
Global Lead Partner van Frieze Art Fair

20 jaar creatieve synergie

Toen Frieze Art Fair 20 jaar geleden haar debuut maakte, blies ze een frisse wind door het stoffige landschap van de kunstbeurzen. Deutsche Bank zag het potentieel en verbond zich meteen als partner.

Frieze Art Fair is een internationale beurs voor hedendaagse kunst in Londen, en ondertussen ook in New York, Los Angeles en Seoul. Toen de eerste Frieze Art Fair in 2003 in Regent's Park de deuren opende, leek het bijna op een daad van rebellie tegen de gevestigde orde. De missie van Frieze Art Fair was simpel: Londen een platform bieden waar kunstenaars, verzamelaars en kunstliefhebbers elkaar in een dynamische en eigentijdse setting konden ontmoeten. Amanda Sharp en Matthew Slotover, de oprichters van Frieze magazine, waren de drijvende krachten achter het initiatief en wilden het artistieke landschap van de hoofdstad revitaliseren.

Hun eigenzinnige aanpak – met filmvertoningen, lezingen en debatten – bracht niet alleen het publiek in vervoering, maar ook al snel de internationale kunstwereld. Doorheen de jaren groeide Frieze Art Fair uit tot een platform met een wereldwijde uitstraling. In 2012 kreeg Frieze Art Fair met Frieze Masters er ook een broer bij in Londen, met kunst van oude meesters tot moderne kunst. In hetzelfde jaar opende Frieze New York. Frieze Los Angeles volgde in 2019 en in 2022 ging de eerste Frieze van start in Seoul. Vandaag mogen we dan ook spreken van een van de belangrijkste kunstbeurzen ter wereld.

Kunst als katalysator

Deutsche Bank, al 40 jaar bezig met kunst en cultuur, zag het potentieel van Frieze, werd partner van het initiatief en ondersteunt Frieze Art Fair ondertussen al 20 jaar. Vanaf het begin bood de beurs ook een platform voor de bank om nieuwe inzichten in de hedendaagse kunst te helpen verspreiden en om haar bedrijfscollectie te etaleren in de Deutsche Bank Wealth Management Lounge.

Tijdens de eerste jaren werden in die lounge thematentoonstellingen georganiseerd: Teachers and Pupils, met werken van de London School, Joseph Beuys en zijn leerlingen en de Young British Artists. In 2009 presenteerde Deutsche Bank fotowerken van Thomas Struth als eerste solotentoonstelling. Deze expositie werd gevolgd door interactieve projecten, zoals Women to Go van Mathilde ter Heijne, waarbij honderden kaarten →

↓ *Shezad Dawood, The Terrarium, 2020, Frieze London 2022.*

→ met foto's van vrouwen, genomen tussen 1839 en 1920, werden tentoongesteld. Bezoekers konden die gratis mee naar huis nemen. Op de achterkant van de kaarten stonden anonieme biografieën van buitengewone vrouwen uit die tijd.

Alle initiatieven zijn gebaseerd op de overtuiging dat kunst een positieve invloed heeft, niet alleen op cliënten en medewerkers, maar ook op de gemeenschappen waarin de bank actief is

Partnership met een gemeenschappelijk doel

In 2018, ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de invoering van het vrouwenkiesrecht in het Verenigd Koninkrijk, lanceerde artieste Tracey Emin een speciaal project in de Deutsche Bank Wealth Management Lounge dat de beeldvorming en rechten van vrouwen onderzocht. Ze vroeg alle 520 vrouwelijke kunstenaars in de Deutsche Bank Collection om maximaal vier werken ter grootte van een ansichtkaart te koop te stellen. De opbrengst van ruim £ 150.000 ging naar vier organisaties voor vrouwenwelzijn in het Verenigd Koninkrijk.

Presentaties zoals de expositie en livesessie van Ruby Onyinyechi Amanze – waarbij twee vrouwen tekenden terwijl ze elk met een hand aan elkaar vastgebonden waren – in New York (2019) en de VR-installaties over klimaatverandering van Shezad Dawood in Londen (2022) gingen dan weer in op de relatie tussen natuur en technologie en identiteitsvraagstukken.

In 2020 sloeg Deutsche Bank de handen in elkaar met Frieze, de Ghetto Film School en FIFTH SEASON (voorheen Endeavor Content) om de Deutsche Bank Frieze Los Angeles Film Award te lanceren en zo opkomende filmmakers in LA te ondersteunen en nieuwe manieren te ontwikkelen om verhalen te vertellen.

In 2022 werd de Frieze x Deutsche Bank Emerging Curators Fellowship dan weer in het leven geroepen in het VK. Dit programma is bedoeld om

→ *Viviane Sassen, Venus and Mercury, Frieze London, 2019. Photo © Serena Bolton*

opkomende curatoren met een etnisch-diverse achtergrond te helpen voet aan de grond te krijgen in de kunstwereld. En ter gelegenheid van de twintigste verjaardag van de samenwerking tussen Deutsche Bank en Frieze, waren de tentoonstellingen in onze Londense lounges gewijd aan het werk van Yinka Shonibare, die zich bezighoudt met de gevolgen van het kolonialisme in tijden van globalisering en Afrikaans-Europese betrekkingen.

Ons engagement voor kunst en cultuur

Deutsche Bank is de Global Lead Partner voor de Frieze kunstbeurzen en dit jaar vierden we twintig jaar samenwerking. Deutsche Bank verzamelt al meer dan 40 jaar werken van invloedrijke, internationale kunstenaars. De bank is wereldwijd toonaangevend op het gebied van kunstprojecten voor bedrijven en heeft ook een programma Artist of the Year en een eigen cultureel centrum in Berlijn, het PalaisPopulaire.

Alle initiatieven zijn gebaseerd op de overtuiging dat kunst een positieve invloed heeft, niet alleen op cliënten en medewerkers, maar ook op de gemeenschappen waarin de bank actief is. Zo maken samenwerkingen zoals de Deutsche Bank Frieze Los Angeles Film Award in de Verenigde Staten, The Art of Conversation in Italië, België en Singapore, de Frieze x Deutsche Bank Emerging Curators Fellowship in het Verenigd Koninkrijk en het digitale platform Art:LIVE hedendaagse kunst toegankelijker voor mensen over de hele wereld. —

Meer weten over het kunst- en cultuurbeleid van Deutsche Bank?

—

Surf naar deutschebank.be/nl/art-deutsche-bank.html

Hoe vastgoed schenken aan de kinderen?

In tegenstelling tot cash of beleggingen - die relatief makkelijk te verdelen zijn- , is de schenking van een onroerend goed vaak complexer. Hoe zit de vork in de steel?

Maak kennis met Mark (62) en Marie (60), een koppel met 2 meerderjarige dochters: Katrien en Sandra. Het stel is al 35 jaar gehuwd volgens het stelsel van scheiding van goederen. Tijdens hun huwelijk bouwden ze een mooi onroerend vermogen op: een te renoveren herenhuis in Gent ter waarde van 1.000.000 euro en een prachtige villa in Knokke van 3.000.000 euro. Beide goederen zijn onverdeeld eigendom, elk voor de helft. Als Mark en Marie niet aan zee verblijven, verhuren ze de villa.

Het herenhuis in Gent is verouderd, maar Mark en Marie willen geen tijd en geld meer steken in de renovatie. Ze willen het verkopen en met het verkregen geld een opbrengstappartement in Brugge kopen. Tegelijk willen ze zich finaal in Knokke vestigen. Voor de villa aan zee vrezen ze echter de hoge successierechten die de kinderen zullen betalen eenmaal Mark en Marie er niet meer zijn. Ze overwegen daarom de villa aan hun dochters te schenken.

Wat zijn de aandachtspunten bij het schenken van de villa?

Door te schenken zal het koppel de villa definitief aan de kinderen overdragen. Dit is meteen het grootste nadeel: in tegenstelling tot bijvoorbeeld een testament dat tijdens het leven van de opsteller in principe steeds gewijzigd kan worden, kunnen Mark en Marie de schenking niet herroepen (mits in uitzonderlijke gevallen).

Mark en Marie willen de villa na de schenking wel nog bewonen. Ze schenken de villa dus best met voorbehoud van vruchtgebruik. De kinderen worden hierdoor slechts blote eigenaars waardoor hun ouders ongestoord de villa kunnen bewonen, en eventueel verhuren en er de huurinkomsten van innen. Goed om weten: de vruchtgebruikers en de blote eigenaars kunnen de villa enkel samen in zijn geheel verkopen.

Mark en Marie zullen in de schenkingsakte een last opnemen waarbij de kinderen aan de langstlevende echtgenoot het levenslang vruchtgebruik zullen nalaten. Anders gezegd, pas als beide ouders overleden zijn, zullen de kinderen de volle eigendom van de villa verkrijgen. Deze last kan zonder successie- of registratierechten/schenkbelasting uitgevoerd worden.

Goed om weten: als zo'n clausule niet wordt opgenomen, dan voorziet de wet in twee mechanismen waardoor de langstlevende echtgenoot toch kan genieten van het vruchtgebruik. Dit zijn de wettelijke aanwas van het vruchtgebruik en het opeenvolgend vruchtgebruik. Over het algemeen bieden deze mechanismen wel minder bescherming voor de langstlevende echtgenoot.

Zonder een schenking zal de successiefactuur hoog zijn: de kinderen en desgevallend de langstlevende echtgenoot zullen progressieve successierechten verschuldigd zijn op wat ze uit de nalatenschap van de overledene verkrijgen. Afhankelijk van het gewest bij het overlijden van de ouders bedraagt het hoogste tarief 27% (Vlaams Gewest) of 30% (Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Door de villa te schenken kunnen Mark en Marie de successiefactuur dus fors verlichten. Ze moeten wel rekening houden met enkele zaken.

De schenking van een Belgisch onroerend goed moet in principe via een Belgische notaris gebeuren. Die zal de schenkbelasting (Vlaams Gewest) of registratierechten (Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest) inhouden. Welke regelgeving geldt, hangt af van het gewest waarin de schenker zijn fiscale woonplaats heeft. Woonde de schenker in verschillende gewesten in de laatste vijf jaar vóór de schenking, dan ligt zijn fiscale woonplaats in het gewest waar hij in die periode het langst zijn fiscale woonplaats had. De kinderen zijn registratierechten/schenkingsrechten verschuldigd op de waarde van het breukdeel van het onroerend goed dat elk kind van elk van de ouders ontvangt. Voor de berekening wordt rekening gehouden met de waarde van de volle eigendom van het geschonken onroerend goed, ook al wordt enkel de blote eigendom geschonken.

Wat zijn de tarieven voor het schenken van de villa?

De schenking van een Belgisch onroerend goed wordt volgens progressieve schijven belast. Schenken Mark en Marie de villa in één keer? Dan bedraagt de schenkbelasting 522.000 euro, te verhogen met het ereloon van de notaris en de aktekosten.

Het is ook mogelijk om de progressiviteit van de schenkingstarieven te doorbreken door 'tussentijds' te schenken. Concreet kan het koppel om de drie jaar en één dag een deel van de villa schen-

ken. Dit kan in alle gewesten, Stel dat Mark en Marie om de 3 jaar en één dag telkens 1/5 van de villa schenken, dan kunnen ze het vastgoed op iets meer dan 15 jaar volledig overdragen tegen een tarief van 3% of 90.000 euro, te verhogen met het ereloon en de aktekosten die per schenking verschuldigd zijn (in de veronderstelling dat de waarde van de villa met de jaren niet fluctueert).

Betekent dit dat de onroerende schenking van Mark en Marie niet meer aan de successierechten onderworpen kan worden? Niet altijd! Naast de regel van het progressievoorbehoud in de registratierechten/schenkbelasting bestaat er in het Vlaams Gewest en het Waals Gewest ook een progressievoorbehoud in de successierechten. De fiscus houdt voor de berekening van de successierechten in principe ook rekening met de geregistreerde schenkingen van Belgische onroerende goederen die de overledene deed binnen de 3 jaar voor zijn overlijden. De betreffende goederen worden opnieuw toegevoegd aan de nalatenschap, niet om opnieuw in de successierechten belast te worden maar wel om een opduweffect te veroorzaken, waardoor andere onroerende goederen in zijn nalatenschap in een hogere tariefschaal terecht kunnen komen.

Noteer tenslotte dat bij schenking van buitenlands vastgoed geen progressievoorbehoud van toepassing is.

Hoe kunnen Mark en Marie het nieuwe appartement aankopen?

Mark en Marie willen een appartement in Brugge in onverdeeldheid kopen om te verhuren en de inkomsten te innen. Ze kunnen dit op verschillende manieren doen.

Als ze het appartement in volle eigendom kopen, worden ze beiden volle eigenaar, elk voor de onverdeelde helft. Er zijn registratierechten verschuldigd (in principe 12% in het Vlaams Gewest

De progressieve schenkbelasting/registratierechten voor onroerende schenkingen in rechte lijn zijn in alle gewesten dezelfde

Schijf	Tarief in rechte lijn, echtgenoten
0.01 - 150.000 euro	3%
150.000,01 - 250.000 euro	9%
250.000,01 - 450.000 euro	18%
Meer dan 450.000 euro	27%

en 12,5% in het Waals Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Als volle eigenaar kunnen ze het appartement o.a. bewonen, verhuren of zelfs verkopen. Ze dragen alle kosten en belastingen. Bij hun overlijden zal het appartement in hun nalatenschap vallen en in principe onderworpen worden aan de hoger vermelde progressieve successietarieven.

Bij een gesplitste aankoop kopen ze alleen het vruchtgebruik, en de kinderen de blote eigendom. Dezelfde registratierechten zijn van toepassing. Mark en Marie hebben dan levenslang recht op gebruik en inkomsten. Ze betalen o.a. de onroerende voorheffing en zijn verantwoordelijk voor normaal onderhoud. De kinderen dragen de grote herstellingskosten, tenzij veroorzaakt door Mark en Marie. Het volledige eigendom kan alleen samen met hun kinderen worden verkocht.

Om ervoor te zorgen dat de langstlevende het volledige vruchtgebruik behoudt bij overlijden van de andere, kan een clausule worden opgenomen waarbij het vruchtgebruik door aanwas wordt overgedragen aan de langstlevende. De kinderen krijgen dan alleen de volle eigendom bij het overlijden van de laatste ouder. Het uiteindelijke opzet van de planning bestaat erin dat bij overlijden van de laatste van de ouders het vruchtgebruik op het volledige appartement uitdooft, zodat de kinderen de volle eigendom van het appartement verwerven. Dit kan zonder successie- of registratierechten/schenkbelasting mits aan bepaalde voorwaarden voldaan is. Belangrijk daarbij is met welke middelen de kinderen de blote eigendom van het appartement aankopen: met eigen middelen (hypothese 1) of met geld dat Mark en Marie hen eerst schonken (hypothese 2).

Hypothese 1

De kinderen kopen de blote eigendom met **eigen middelen.** Bij overlijden van Mark en/of Marie moet er rekening gehouden worden met een wettelijk vermoeden dat het deel van het appartement waarvan de overledene het vruchtgebruik had nog in volle eigendom in diens nalatenschap zit en als legaat aan de kinderen-blote eigenaars beschouwd moet worden. Bijgevolg zijn de kinderen dus in principe successierechten verschuldigd, berekend op de waarde van de volle eigendom van het betreffende deel van het appartement op het moment van overlijden. Dit vermoeden speelt ongeacht de datum van aankoop, dus zelfs indien deze meer dan 3 jaren vóór het overlijden plaatsvond. Door de invoering van dit vermoeden wou de wetgever destijds een einde maken aan de praktijk dat ouders die een onroerend goed willen aankopen de successierechten op dat goed vermijden door op voorhand aan hun kinderen op bedekte wijze geld toe te stoppen, waarmee deze laatsten dan de blote eigendom van het goed aankopen. De kinderen kunnen dit vermoeden weerleggen door aan de belastingadministratie te bewijzen dat er geen bedekte bevoordeling was. De kinderen moeten in dat geval bewijzen dat ze:

- over eigen middelen beschikten vóór de aankoopakte;
- precies die middelen gebruikt hebben voor deze aankoop;
- de correcte prijs betaalden voor de blote eigendom. De waarde van de blote eigendom wordt bepaald door middel van sterftetabellen.

Wordt dit bewijs geleverd dan zijn de kinderen geen successierechten verschuldigd op het betreffende deel van het appartement. De kinderen verkrijgen in dat geval de volle eigendom van het betreffende deel van het appartement zonder successierechten.

Hypothese 2

De kinderen hebben **onvoldoende eigen middelen** om de blote eigendom te financieren. In dat geval kunnen Mark en Marie eerst de benodigde middelen aan hun kinderen schenken. Bij overlijden van Mark of Marie speelt ook hier het hierboven vermelde wettelijk vermoeden dat het deel van het appartement waarvan de overledene het vruchtgebruik had, zich nog steeds in volle eigendom in diens nalatenschap bevindt.

Om de toepassing van de successierechten te vermijden zullen de kinderen dus moeten aantonen dat er geen bedekte bevoordeling plaatsvond in hun hoofde. Kan de voorafgaandelijke schenking van het geld door Mark en Marie aan de kinderen beschouwd worden als een bedekte bevoordeling? Het antwoord op deze vraag hangt af van de gewestelijke regelgeving die van toepassing is op het overlijden van Mark of Marie. Om te weten welke van toepassing is, moet nagegaan worden in welk gewest de overledene zijn laatste fiscale woonplaats had (zie eerder).

Wat hierna volgt is gebaseerd op de volgende veronderstellingen:

- Mark en Marie moeten aan hun kinderen het volledige bedrag geven dat nodig is om hun deel van de aankoopprijs te betalen;
- in het verkoopcompromis is de betaling van een voorschot voorzien.

→ In het Vlaams Gewest

Volgens het huidige standpunt van VLABEL (Vlaamse Belastingdienst) maakt een schenking aan de kinderen vóór de aankoop van het goed, ongeacht of de schenking notarieel of onderhands verloopt, het mogelijk om te bewijzen dat ze eigenaar van het geld waren en dat de verrichting geen bedekte bevoordeling vormt op voorwaarde dat het geld wordt gebruikt voor hun deel in de aankoopprijs.

Op het ogenblik dat de schenking moet plaatsvinden, heeft het Vlaams Gewest zich willen onderscheiden van de andere gewesten door te aanvaarden dat ze uiterlijk plaatsvindt vóór de ondertekening van de authentieke aankoopakte van het goed (en deze niet te eisen vóór de ondertekening van het verkoopcompromis zoals in de twee andere gewesten).

Hoewel de tekst van het standpunt niet 100% duidelijk is, lijkt VLABEL ervan uit te gaan dat de betaling van een voorschot voorzien in het verkoopcompromis niet tot gevolg heeft dat de datum van dat compromis de referentiedatum wordt vóór welke de schenking moet plaatsvinden. VLABEL maakt in dat verband geen enkele nuance over de partij die de betaling van dat voorschot moet doen en de partij die het uiteindelijk effectief betaalt.

In bepaalde situaties stellen we vast dat notarissen of adviseurs een voorzichtigere aanpak verkiezen, waarbij de kinderen effectief hun deel van het voorschot dat bepaald is in het verkoopcompromis betalen met geld dat hen vooraf zou zijn gegeven, bijvoorbeeld wanneer het compromis voorziet in de betaling van een voorschot door alle kopende partijen (vruchtgebruikers en blote eigenaars). In dat geval vindt een schenking al plaats vóór de betaling van dat voorschot.

→ In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest

Volgens het huidige standpunt van de federale belastingdienst (bevoegd voor de twee andere gewesten) zijn er bij het overlijden van de ouders-vruchtgebruikers, geen successierechten meer verschuldigd op het onroerend goed, wanneer de kinderen-blote eigenaars bewijzen:

1. dat ze eigenaar waren van het geld als gevolg van de schenking die voorafging aan de aankoop van het onroerend goed;
2. EN ze dat geld effectief hebben aangewend voor de betaling van hun deel in de aankoopprijs.

Dat principe is van toepassing ongeacht de vorm van de voorafgaandelijke schenking, notarieel of onderhands, geregistreerd of niet. Een niet-geregistreerde bankgift is dus voldoende. De registratie en de betaling van de schenkingsrechten (van 3% tot 5,5% naargelang het geval) die eruit voortvloeien, vormen dus geen bijkomende voorwaarde meer.

De federale belastingdienst is van mening dat de schenking zich in principe moet voordoen vóór de volledige of gedeeltelijke betaling van de aankoopprijs van het goed. Indien de verkoopovereenkomst, zoals dat gewoonlijk het geval is, voorziet in de betaling van een voorschot (of een waarborg) door de koper, moet de schenking in dat geval in zijn geheel worden gerealiseerd vóór de ondertekening van het verkoopcompromis. Opgelet: dat enkel de vruchtgebruiker het voorschot betaalt, is van weinig belang.

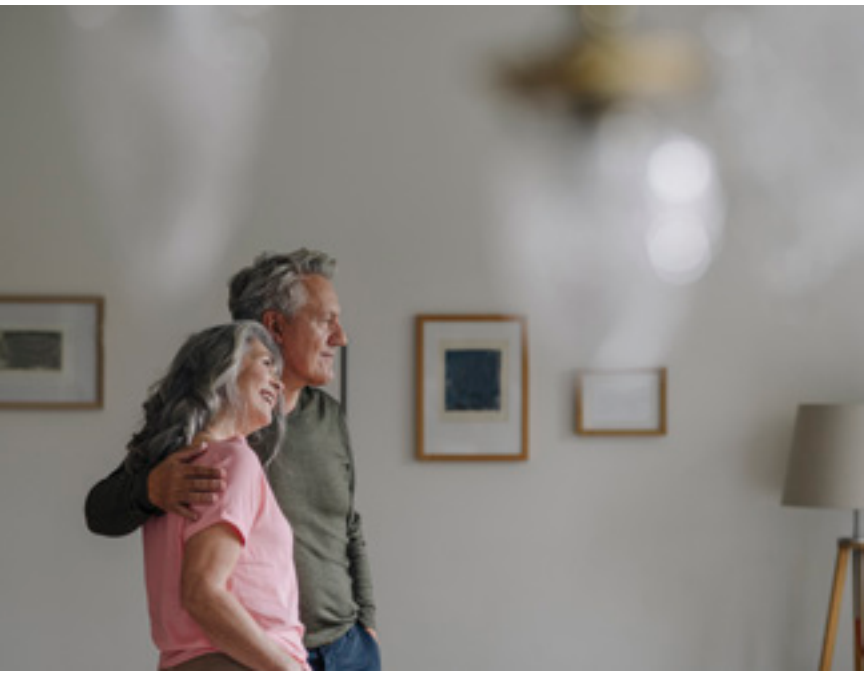

Besluit

Schenkingen zijn het instrument bij uitstek om in het vermogen van Mark en Marie de onroerende goederen over te dragen. Door tussentijds te schenken kunnen de registratierechten/schenkbelasting beperkt worden. Wel moet steeds rekening gehouden worden met de regels van progressievoorbehoud. Een gouden regel is dus om niet te dralen met het starten van onroerende schenkingen. Heeft men een nieuw onroerend goed op het oog, dan kan men meteen al kiezen voor de gesplitste aankoop. Wel moet die volgens de regels van de kunst gebeuren, anders riskeren de kinderen na het overlijden van de ouder(s) discussies te moeten voeren met de belastingadministratie. Laat u daarom steeds adviseren door uw notaris of specialist in vermogensplanning. —

Oud, maar niet *out?*

Door de vergrijzing staan we voor pittige uitdagingen. Luiden die ook een economische omslag in, die verder reikt dan 'minder fopspenen en meer leesbrillen'?

In mei 2023 maakte paus Franciscus een observatie die evengoed uit de mond van een econoom had kunnen komen. Hij argumenteerde dat het dalende geboortecijfer tot een *demografische winter* zou leiden in Italië. Een jaar eerder, in 2022, was de populatie in de laars van Europa namelijk nog maar eens gekrompen. *In één jaar verdween de bevolking van Bari,* liet hij optekenen, een stad met ruim 300.000 inwoners. En ook: *de daling van ons geboortecijfer bedreigt de toekomst van de Italiaanse economie*[1]. Zijn boodschap voor de Italianen was duidelijk: minder huisdieren, meer kinderen aub.

50 tinten grijs

Italië is niet het enige land dat worstelt met zijn geboortecijfers. In elk Europees land is de fertiliteitsgraad – het verwachte aantal kinderen dat een vrouw zal krijgen in haar leven – onder de grens van 2,1 gedoken. Die 2,1 is het niveau dat nodig is om een stabiele populatie te behouden zonder immigratie[2]. Dat Europa vergrijst, is al lang geen nieuws meer. De dalende fertiliteitsgraad is echter geen exclusief probleem van het 'rijke Westen' meer. Ook in verschillende groeilanden – China (1,2), Thailand (1,3), Rusland (1,5), Brazilië (1,6), Mexico (1,8), Turkije (1,8), Vietnam (1,9), ... – stelt het probleem zich[3].

> Terwijl sommige landen een mooi demografisch dividend ontwikkelen, ziet het demografische vraagstuk er voor andere landen veel minder rooskleurig uit. En dat heeft economische implicaties

Van kwantiteit naar kwaliteit

Economen voorspellen al sinds 1960 dat een vertraging van het geboortecijfer onafwendbaar is. Terwijl de welvaart stijgt, landen rijker worden, beter onderwijs betere jobs oplevert, de verstedelijking toeneemt, de toegankelijkheid tot anticonceptie verbetert, de professionele kansen voor vrouwen stijgen ... verschuift de focus van gezinnen automatisch van *kwantiteit* naar *kwaliteit.* Heel wat landen hebben intussen al zo'n fundamentele demografische transitie doorgemaakt, waarbij arme landen met een hoog geboortecijfer transformeren tot rijke landen met een laag geboortecijfer.

Noch de paus, noch de politiek lijkt daar een kentering in te kunnen brengen. Zelfs Denemarken, waar de werk-levenbalans een van de beste ter wereld is, zit aan een fertiliteitsgraad die niet veel afwijkt van de Belgische (1,7 vs. 1,6). En dit ondanks het feit dat Denen onder meer 18 weken zwangerschapsverlof en 14 weken vaderschapsverlof krijgen, met daarbovenop nog eens 32 weken ouderschapsverlof te verdelen over de ouders.

Werk zkt. m/v

Vergrijzing is op zich geen universeel probleem. De komende decennia dikt de wereldbevolking zelfs met 2 miljard mensen extra aan; ruim de helft van de totale populatiegroei komt van het Afrikaanse continent[4]. Terwijl sommige landen dus wél een mooi demografisch dividend aan het ontwikkelen zijn – denk aan India en Nigeria – ziet het demografische vraagstuk er voor andere landen veel minder rooskleurig uit[5]. En dat heeft ook economische implicaties. Vooral omdat de dalende fertiliteitsgraad de beroepsactieve bevolking uitdunt.

De cijfers? In landen met een hoog inkomen was in 2000 zo'n 60% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). Tegen 2060 zal dat 52% zijn, om nadien nog verder weg te zakken[6]. De groep die in deze landen dus voor belastinginkomsten moet zorgen (gezondheidszorg, pensioenen, onderwijs ...) krimpt, terwijl de groep van 65-plussers opzwelt. Van de G20-landen zijn er momenteel 14 landen (goed voor 70% van het globale bbp) die met dit probleem kampen[7].

→

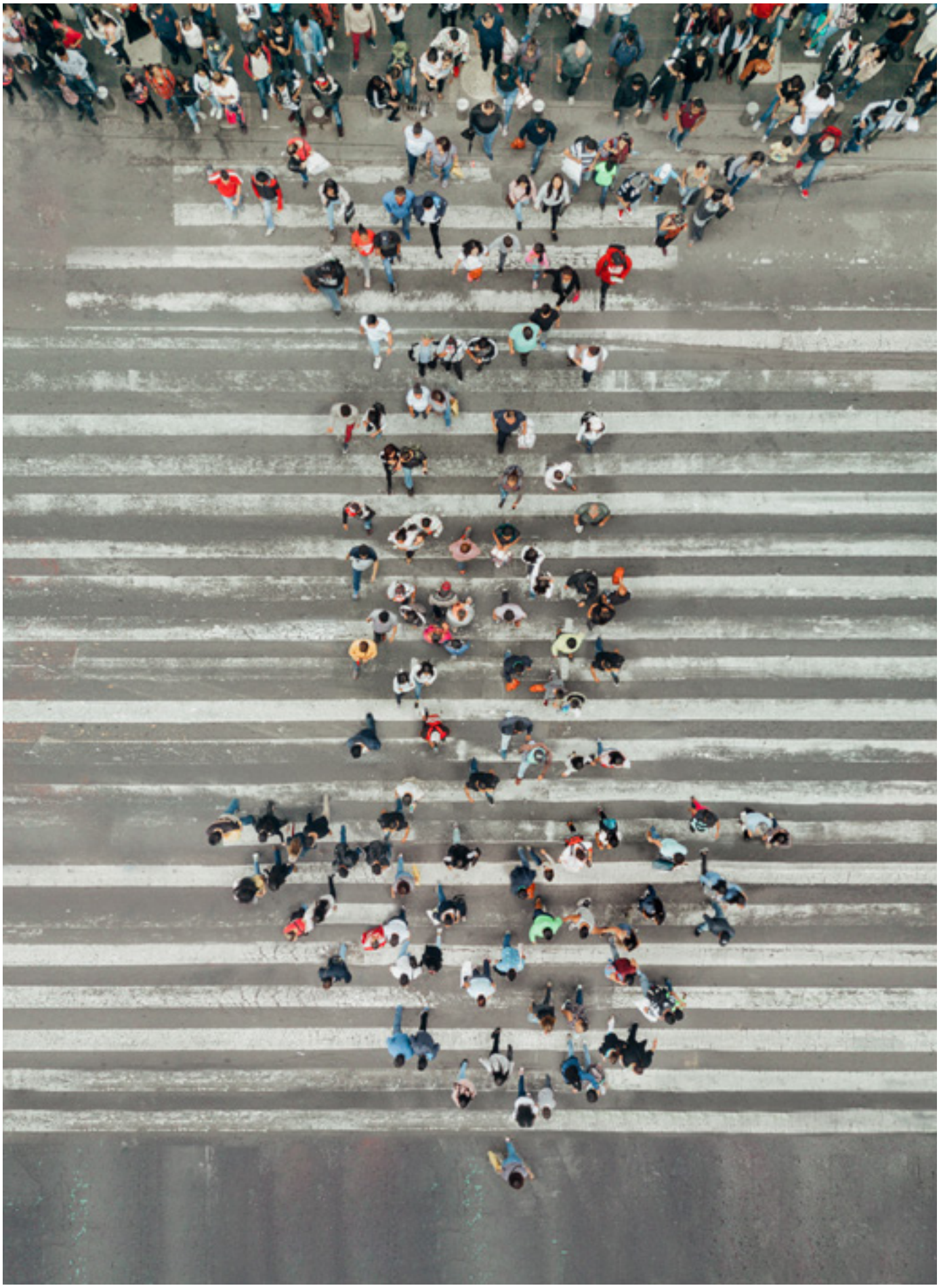

→ **Lang zullen we leven**

Bijkomende uitdaging: de groep van 65-plussers wordt niet alleen groter, ze wordt ook ouder dankzij de toenemende levensverwachting. Werd u in 1900 in Europa geboren, dan had u bij de geboorte een levensverwachting van minder dan 43 jaar. Vandaag is dat meer dan 77 jaar[8]. Vooral in Afrika – de regio met de laagste levensverwachting – steeg de levensverwachting spectaculair, van minder dan 27 jaar in 1925 tot 62 jaar vandaag[8]. Zowel in geïndustrialiseerde landen als in ontwikkelende landen leven mensen dus langer dan ooit tevoren. Met dank aan het stijgende welvaartspeil en betere gezondheidszorg.

Demografische dilemma's

De vergrijzing brengt uitdagingen met zich mee, zoals toenemende druk op pensioenstelsels, overheidsschulden en gezondheidszorg. De vergrijzing van de bevolking kan ook invloed hebben op de economische groei en bijgevolg op de welvaart, aangezien een kleiner aandeel van de bevolking actief is op de arbeidsmarkt. Net omdat er minder arbeidskrachten beschikbaar zijn, kan dat de onderhandelingspositie van werknemers versterken; hogere lonen kunnen op die manier leiden tot systematische, opwaartse inflatiedruk. Tot slot is niet iedereen financieel voorbereid op een langer leven. In heel wat landen voorziet de overheid nauwelijks of niet in een pensioen voor haar burgers en zijn mensen aangewezen op hun familie en/of hun spaarreserves. Dat betekent dat financiële educatie en planning essentieel worden, niet alleen voor individuen, maar ook voor de samenleving als geheel.

Ja, er is ook goed nieuws

Toch is het niet allemaal kommer en kwel. Mensen werken langer en zijn bovendien gezonder. Simpel gezegd: was u 75 jaar in 1960, dan zat u wellicht wat vaker in uw zetel. Bent u vandaag 75 jaar, dan zit u wellicht vaker op de fiets, op het vliegtuig of loopt u misschien wel vaker door de winkelstraat. En dat is goed voor de consumptie-uitgaven en economische groei. Bovendien gaat een dalende actieve beroepsbevolking niet noodzakelijk hand in hand met een dalende productiviteit. Zo is de productiviteit in de VS ondanks een dalende bevolkingsgroei blijven stijgen (voor Europa is die productiviteitsgroei eerder bescheiden)[7]. En hoewel het nog veel te vroeg is om de impact van artificiële intelligentie correct in te schatten, heeft deze technologie, samen met de bredere digitaliseringsgolf (automatisering, robotica, ...), het potentieel om de productiviteit te stimuleren. Tot slot kunnen landen met een demografisch surplus ook de demografische putten in andere landen helpen vullen. Kinderen gaan steeds langer naar school in ontwikkelende landen. Een nieuwe lichting opgeleide werkkrachten zou zo de tekorten in vergrijzende economieën kunnen aanvullen. —

— Zowel in geïndustrialiseerde landen als in ontwikkelende landen leven mensen langer dan ooit tevoren

Zullen we door de vergrijzing minder in aandelen beleggen?

Een vaak gehoorde stelling is dat aandelen onder druk zullen komen door de vergrijzing. Volgens deze theorie zullen de babyboomers hun risicovollere activa (waaronder aandelen) afbouwen ten voordele van defensievere activa (zoals obligaties), om hun kapitaal te beschermen. Die stelling is om verschillende redenen verkeerd. Of minstens ongenuanceerd.

Naarmate u een dagje ouder wordt, is het een natuurlijke reflex om uw beleggingsportefeuille defensiever te maken. Dit is een zinvolle beslissing, omdat uw beleggingshorizon op hogere leeftijd kleiner wordt en de behoefte aan stabiliteit en zekerheid toeneemt. Traditioneel betekent dit een verschuiving van aandelen naar obligaties of andere vastrentende beleggingen. De redenering hierachter is logisch: aandelen worden gezien als volatieler en risicovoller en hebben vaak tijd nodig om te recupereren na een dip, terwijl obligaties als veiliger worden beschouwd, vooral op korte termijn. Maar wat als miljoenen 'oudere' beleggers tegelijk op de verkoopknop duwen? Zal dat dan leiden tot een malaise op de aandelenmarkten?

Meer, niet minder

Neen. Met de toename in levensverwachting kan het zijn dat deze verschuiving minder snel en bruusk zal plaatsvinden dan verwacht. Mensen die langer leven en gezonder blijven, kunnen namelijk besluiten langer in aandelen te blijven beleggen. Wie langer leeft, kan de volatiliteit[9] van de markten immers meer uitvlakken over de jaren. Dat zien we ook in de cijfers. In de VS vertegenwoordigde de groep beleggers van 55 jaar en ouder in 1990 nog 58,9% van de totale groep beleggers in aandelen en beleggingsfondsen. In 2023 is dit percentage toegenomen tot 74,5%. Dit toont aan dat een groter deel van de aandelenbeleggers in de VS nu bestaat uit de oudere generatie. Het omgekeerde lijkt dus te gebeuren: senioren beleggen vandaag net dynamischer in plaats van defensiever. Een bijkomende reden hiervoor kan zijn dat hun beleggingen niet dienen om in eigen levensonderhoud te voorzien. En dat ze hun aandelen bijvoorbeeld wensen na te laten of te schenken (in dat geval kunnen aandelen zinvoller dan obligaties zijn, gezien het hogere rendementspotentieel).

Een nieuw legioen beleggers

Mensen spenderen over het algemeen een groot deel van hun vermogen aan huisvesting in de jaren dat ze werken en/of een gezin vormen. Pas met het ouder worden verschuift de focus naar financiële activa. Op die manier kan een ouder wordende bevolking ook de aandelenmarkten blijven ondersteunen. De vraag naar aandelen kan daarnaast aangevuurd worden vanuit jongere generaties of nieuwe beleggers, mede dankzij de democratisering van de financiele markten. Alleen al in India is het aantal beleggers de afgelopen twee jaar verdubbeld naar 108 miljoen[10]. Omdat in veel landen mensen zelf moeten instaan voor hun pensioen, maakt ook dit de aantrekkingskracht van aandelen hoger. Men moet immers iets meer risico nemen om een hoger rendementspotentieel te kunnen nastreven. Naarmate mensen langer leven, zullen ze gedurende een langere periode en tot aan hun pensioen een hoger rendement op hun beleggingen willen (of eerder 'nodig hebben').

Tot slot maken de demografische verschuivingen het zelf aantrekkelijk om in aandelen te beleggen. Vergrijzing komt immers ook met beleggingskansen. Denk aan gezondheidszorg, vrije tijd, technologie, automatisering en uiteraard infrastructuur.

Een toenemende en vergrijzende wereldbevolking en de toenemende verstedelijking zal eveneens de vraag naar grondstoffen doen toenemen. Terwijl we door de demografische golven navigeren, is het duidelijk dat de vergrijzing niet het einde, maar juist een nieuwe fase op de markten inluidt, waarbij aandelen een blijvende rol spelen in de financiële toekomst van jong en minder jong.

[1] Bron: apnews.com/article/italy-vatican-pope-demographics-children-72644b8c2436ad2682e074ac194a068f [2] Bron: data.oecd.org/pop/fertility-rates.htm [3] Bron: data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN?most_recent_value_desc=false [4] Bron: un.org/en/global-issues/population [5] Bron: un.org/en/development/desa/population/events/pdf/other/21/21June_FINAL%20PRESS%20RELEASE_WPP17.pdf [6] Bron: population.un.org/wpp/Graphs/Probabilistic/PopPerc/20-64/901 [7] Bron: Deutsche Bank Research | Demographics: The market impact to 2030 (interne publicatie) [8] Bron: ourworldindata.org/life-expectancy [9] De mate van beweeglijkheid van de koers van een aandeel of een ander financieel product of de financiële markten in het algemeen. [10] Bron: public.deutschebank.be/f2w/media-pdf/cio-special-india-why-it-will-be-a-usd-7-trillion-economy-by-2030.pdf

Flying Higher Together Challenge

Jeugdteams Watducks zetten hun beste beentje voor

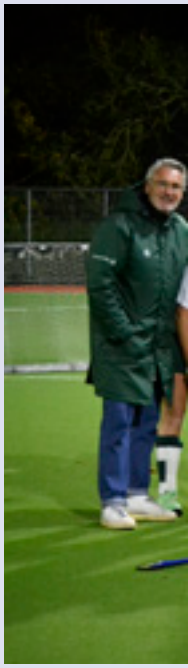

Hockeyclub de Watducks en Deutsche Bank (al ruim 7 jaar hoofdpartner van de club) sloegen de handen in elkaar om een nieuw initiatief in de stijgers te zetten. Aan de hand van een challenge dagen we de jeugdteams tijdens het seizoen 2023-2024 uit om extra te focussen op inclusie, gelijkheid tussen meisjes en jongens, respect en fair play – zowel op als naast het veld. De challenge is specifiek gericht op de recreatieve jeugdteams van de Watducks, die wel baat hebben bij regelmatige coaching, maar niet door hetzelfde professionele kader begeleid worden als de prof jeugdteams. Het doel van dit initiatief is dan ook om de schijnwerpers te richten op de teams die wat meer op de achtergrond spelen. In dit project betrekken we bovendien ook de meereizende ouders. Watducks is de thuisbasis van de grootste jeugdhockeyschool van het land en er wordt alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat alle jongeren (niet alleen de elite teams) zich kunnen aansluiten en in de beste omstandigheden kunnen spelen.

William Ghislain en Lucie Breyne, beide Watducks-speler in Nationale 1 en ook respectievelijk Red Lion en Red Panther, zetten mee hun schouders onder het project. Er werd een commissie samengesteld bestaande uit leiders van de jeugdteams, met als de taak om de teams te beoordelen en te nomineren. Ons initiatief richt zich namelijk op het belonen van teams, niet op individuen. Doorheen het seizoen worden de teams op drie cruciale momenten beloond: aan het einde van november, begin maart en eind mei. Tijdens de eerste prijsuitreiking, waarbij exclusieve t-shirts werden overhandigd, kwamen twee U12-teams als winnaar uit de bus. Een fantastische prestatie! Wij zijn ervan overtuigd dat dit voorbeeld andere teams zal motiveren om zich volledig in te zetten en vooruitgang te boeken, zonder natuurlijk het spelplezier uit het oog te verliezen.

Het doel van dit initiatief is dan ook om de schijnwerpers te richten op de teams die wat meer op de achtergrond spelen

↓ *Het winnende team van de U12-Girls.*

© Laurent Faucon

© Laurent Faucon

→ *Lucie Breyne en William Ghislain, meter en peter van het project.*

↓ *De laureaten van de U12-Boys.*

FLYING HIGHER TOGETHER CHALLENGE
BY WATDUCKS & DEUTSCHE BANK

Het aantal meldingen van beleggingsfraude nam de jongste jaren toe. Bij deze vorm van oplichting worden beleggers uitzonderlijk hoge rendementen voorgespiegeld, maar zien ze hun inleg nooit meer terug.

Laat u niet vangen door beleggingsfraude

1 Controleer de identiteit van de aanbieder
Fraudeurs proberen, op erg inventieve manieren, om uw vertrouwen te winnen en u om de tuin te leiden. Per mail of telefoon, via valse advertenties, ... Als een persoon of onderneming u financiële diensten of producten aanbiedt, controleer dan altijd of ze hiervoor een vergunning hebben. Op *fsma.be/nl/data-portal* vindt u de meest actuele lijst van vergunde ondernemingen.

2 Pas op voor klonen
Zelfs als u denkt dat u de aanbieder kent, controleer dan de contactgegevens. Veel oplichters misbruiken de naam van een bekende onderneming of van een vergunde aanbieder.

3 Doe geen buitenlandse stortingen
Ga nooit meteen in op een aanbod. Dat geeft u tijd om informatie op te zoeken over de aanbieder. Kijk het adres van de website en e-mail goed na. Een adres in het buitenland, zeker buiten de EU, maakt het moeilijk de aanbieder te contacteren als u problemen zou hebben.

4 Wees kritisch
Weet wat de aanbieding inhoudt en waarvoor uw geld wordt gebruikt. Beoordeel de info kritisch. Als het te mooi klinkt om waar te zijn, dan is dat ook meestal zo. Als iemand ingewikkelde beleggingen wil verkopen, wees dan op uw hoede.

5 Neem bij twijfel contact op met de FSMA
Dat kan via *fsma.be/nl/contactformulier-consumenten*

Meer veiligheidstips?

Surf naar deutschebank.be/veiligheid

Veilig aan de slag in Online Banking

- **Let op wanneer u vanuit een e-mail doorklikt naar Online Banking**
  Als u op een link klikt, controleer dan of de webpagina beveiligd is. Check of het begint met https (waarbij de 's' staat voor 'secured'). Het beveiligde adres van Online Banking is https://onlinebanking.deutschebank.be

- **Let op wat u ondertekent**
  Kwaadaardige software kan soms transacties (rekeningnummers, ISIN codes en/of bedragen) wijzigen. Kijk dus zorgvuldig na wat u ondertekent: druk op 'Wat is dit?' (in het transactiescherm van Online Banking) en controleer of de cijfers die in de digipass ingegeven moeten worden correct zijn. De cijfers komen overeen met het rekeningnummer en/of het bedrag.

- **Deel nooit uw gebruikersnaam en pincode, en schrijf ze nergens op**
  Geef ook nooit uw digipass, gebruikersnaam, pincode of de door de digipass gegenereerde code aan derden... Deutsche Bank zal u nooit vragen om uw gebruikersnaam, pincodes of de door de digipass gegenereerde code en dit noch mondeling, per brief, per e-mail, of via een pop-up. Geef ook nooit deze gegevens als u zogezegd wordt opgebeld voor technische problemen. Uw bank- of inloggegevens zullen ook nooit op een andere website gevraagd worden dan op onze beveiligde Online Banking website.

Deutsche Bank

Op zoek naar een interessante rentevoet?

Ontdek onze termijnrekeningen.
Zij bieden u:

- Een vaste rentevoet
- De keuze uit verschillende looptijden
- Een interessant alternatief voor uw spaarrekening

Deutsche Bank.
De bank voor uw beleggingen.

Lees meer over de risico's, fiscaliteit, kosten en alle voorwaarden op deutschebank.be.

Deutsche Bank AG, Taunusanlage 12, 60325 Frankfurt am Main, Duitsland, HR Frankfurt am Main HRB nr. 30000. Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel, Marnixlaan 13-15, 1000 Brussel, België, RPR Brussel, BTW BE 0418.371.094, IBAN BE03 6102 0085 7284, IHK D-H0AV-L0HOD-14. V.U.: Olivier Delfosse

Deutsche Bank

Sommigen zien misschien hun ouderlijk huis.

Wij zien dat, dankzij een geoptimaliseerde vermogensplanning, dit huis in de familie kan blijven.

Sommige cliënten profiteren nu al van deskundig advies over successieplanning door onze specialisten. En u?

Deutsche Bank. De bank voor uw beleggingen.

Deutsche Bank AG, Taunusanlage 12, 60325 Frankfurt am Main, Duitsland, HR Frankfurt am Main HRB nr. 30000. Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel, Marnixlaan 13-15, 1000 Brussel, België, RPR Brussel, BTW BE 0418.371.094, IBAN BE03 6102 0085 7284, IHK D-H0AV-L0HOD-14. V.U.: Olivier Delfosse